

PRIMORSKI DNEVNIK

Poština plačana v gotovini
Abb. postale i gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 245 (9247)

TRST, sredi, 22. oktobra 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Gocvi pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

PO ČETRTKOVEM OKVIRNEM DOGOVORU O JAVNIH USLUŽBENCIH

Pozitiven razplet pogajanj med vlado in sindikati o problemih železničarjev

Sprejeta zahteva po predjumu vsem uslužbencem državnih železnic - Prihodnji ponedeljek novo srečanje - Pogajanja o pokojninah državnih uslužbencev in o telefonskih tarifah

RIM, 21. — Problemi železničarjev, pokojnine državnih uslužbencev in telefonske tarife so bile v središču današnjih intenzivnih pogajanj med vlado in sindikati. Prvi dve vprašanji spadata v okvir širše problematike državnih uslužbencev, glede katere je bil v četrtke dosežen med vlado in sindikati okvirni sporazum, kateremu je treba sedaj dati konkretno vsebino. Glede telefonskih tarif pa so sindikati že takoj ob zadnji podražitvi zahtevali njihovo znižanje, v kar je vlada vsaj načelno privolila s pogojem, da bo telefonski ustanovi zagotovljena zadostna vsota za investicije za obnovo naprav.

Glede železničarjev beležimo danes pozitiven razplet. Sinočnji sestanek med vlado in sindikati se je zavlekel pozno v noč brez posebnih rezultatov, nakar so se danes opoldne predstavniki federacije posvetovali z voditelji enotnega sindikata železničarjev. Sledilo je novo srečanje z ministrom za reforme javne uprave Cossigo, na katerem se je pogajanje premaknilo z mrtve točke.

Vlada je namreč sprejela zahtevo sindikatov, po kateri naj bi vsem delavcem te kategorije dali predjume na povišek, ki ga bo prinesla nova delovna pogodba, ki bo stopila v veljavo prihodnje leto. Prihodnji ponedeljek, 27. oktobra, bo o tem vprašanju na sporu novo srečanje; vlada se je obvezala, da bo na tem srečanju dala konkretne predloge bodisi glede višine predjuma, bodisi glede načina njegovega izplačila.

Federacija CGIL, CISL in UIL in enotna federacija železničarjev sta po srečanju z ministrom Cossigo objavili dokument, v katerem pozitivno ocenjujeta napredek, ki je bil dosežen v sedanjih pogajanjih, po drugi strani pa poudarjata nujnost, da bo napovedano novo srečanje odločilno in dokončno. Tudi minister Cossigo je v svoji izjavi izrazil upanje, da bo prihodnje srečanje rodilo pozitivne rezultate ter poudarilo vzajemnega razumevanja, ki omogoča pogajanja med vlado in sindikati.

Na ministrstvu za reforme javne uprave v palači Vidoni je medtem v teku srečanje med vlado in sindikati pokojninah javnih uslužbencev. Vlado zastopata ministra Cossiga in Colombo, sindikalno delegacijo pa sestavljajo zvezni tajniki Verzelli (CGIL), Ciancaglini (CISL) in Muci (UIL) ter sindikalni predstavniki upokojencev in javnih uslužbencev. Pred začetkom seje so sindikalisti dali dokaj optimistične izjave glede možnosti, da bi že danes zvečer dosegli sporazum z vlado o vseh spornih točkah, vendar so se pogajanja zataknila, predvsem ob dveh vprašanjih. Prvo je vprašanje povezave pokojnin z dinamiko plač: sindikati se zavzemajo za povežavo s poprečno plačo v industriji, kot se dogaja za ostale pokojnine, medtem ko vlada predlaga, naj bi izdelali poseben indeks. Druga sporna točka pa zadeva pokojninsko osnovo, v katero naj bi po mnenju vlade vključili tudi trinaest plačo in razne doklade, s čimer pa se povečajo tudi obdatki.

Vzporedno s pogajanjem s sindikalno federacijo potekajo na ministr-

žu tudi neofašistični sindikat CISNAL.

In končno se pogajanja za znižanje telefonskih tarif: pod predsedstvom podpredsednika vlade La Malfa so se v palači Chigi sestali minister za pošte Orlando, minister za industrijo Donat Cattin in podtajnik v ministrstvu za državne udelbe Gunnella, medtem ko sindikalno delegacijo vodijo Rufino (UIL), Remei (CISL) in Didò (CGIL). Tudi to srečanje še traja. Sindikati se zavzemajo predvsem za odpravo tako imenovanega «zajamčenega minimuma», se pravi določbe, po kateri je treba plačati za določeno število enot tudi v primeru, da porabnik tega števila ni dosegel. Prav tako sindikati predlagajo znižanje stroškov za namestitve novih telefonov. Sindikati menijo, da bi državna telefonska družba SIP ne bila prizadeta zaradi predlaganih ukrepov.

Costa Gomes danes v Rimu

RIM, 21. — Predsednik Portugalske general Francisco Costa Gomes bo jutri dopotoval na enodnevn neuradni obisk v Rim. Poleg žene ga bo spremljala številna delegacija, v kateri bo tudi zunanji minister Melo Antunes. Kmalu po prihodu bo portugalskega predsednika sprejel papež Pavel VI. popoldne pa predsednik republike Leone. Na sporu do nato srečanje v vili Madama s predsednikom vlade Morom in z zunanjim ministrom Rumorjem, v večernih urah pa bo Costa Gomes gost portugalske skupnosti v Rimu. Portugalski predsednik bo v četrtek zjutraj odpoštoval v Beograd.

DALJŠI POGOVOR MED KITAJSKIM PREDSEDNIKOM IN DELEGACIJO ZDA

Ponoven sestanek v Pekingju med Kissingerjem in Maom

Oster napad Pravde na kitajske voditelje

PEKING, 21. — Ameriškega državnega tajnika in osem članov delegacije ZDA je danes ob 18.30 po krajnjem času sprejel kitajski predsednik Mao Tse-tung. Kitajski predsednik se je nato zadržal v daljšem pogovoru z ameriškim zunanjim ministrom, s katerim ameriškega urada za povezavo v Pekingju Bushom in z ravnateljem za politično načrtovanje Lordom. Gre za četrto Kissingerjevo srečanje s predsednikom Maom, s katerim se je prvič sestel leta 1972, ko je spremil takratnega predsednika Nixona na njegovem obisku v Pekingju.

Kissinger je prispel v Peking v nedeljo, včeraj in danes pa je imel vrsto pogovorov s podpredsednikom vlade Teng Hsiao-pingom in z zunanjim ministrom Čao Kuan-huom. O poteku pogovorov ni nobene vesti. Prevladuje mnenje, da so Američani in Kitajci razpravljali o političnem položaju v svetu. Že od začetka Kissingerjevega obiska v Pekingju so kitajski voditelji izrazili zelo jasno stališče do mednarodnega položaja. V govorih, ki sta jih imela ameriški državni tajnik in kitajski zunanji minister Čao Kuan-hua je prišla do izraza popolnoma različna politična ocena procesa popuščanja napetosti. Kljub vsemu pa so z obeh strani poudarili odločenost nadaljevati z izboljšanjem odnosov med obema državama na podlagi sanghajske deklaracije iz leta 1972.

Po nekaterih vesteh iz krogov ameriške delegacije naj bi predsednik Mao tse-tung med svojim pogovorom z ameriškim državnim tajnikom Kissingerjem ostro kritiziral ameriško politiko popuščanja napetosti do Sovjetske zveze. Mao tse-tung je še zlasti obsodil napadalnost SZ v Evropi in Aziji ter pribil, da popuščanje napetosti koristi samo kremenjskim voditeljem.

Ob Kissingerjevem obisku v Kitajski so v Moskvi ponovno napadli kitajske voditelje, češ da so provokatorski manevri Pekinga naperjeni proti procesu popuščanja napetosti in da predstavljajo grožnjo za svetovni mir in varnost.

V članku, ki ga je temu vprašanju posvetila moskovska Pravda izražajo Sovjeti nezadovoljstvo zaradi kitajskih poskusov, da bi ogrozili mednarodno popuščanje napetosti ter blokirali vsak načrt, katerega namen bi bil zavreti oboroževalno tekmo. Pravda se nekoliko polemizno vprašuje, kako se bodo zaključili Kissingerjevi pogovori v Pekingju ter dodaja, da bo to prišlo do izraza v prihodnjih letih. Moskovski dnevnik obtožuje kitajske voditelje, da že dalj časa iščejo zavezništvo pri reaktivnih silah, tako v Združenih državah, kot drugod. Pri tem se sklicujejo na dokaj pogosta potovanja v Peking predstavnikov evropske in ameriške gospodarske in politične desnice. Tudi Kissingerjevo potovanje, pravi Pravda, je dalo Kitajcem pretežno za nov val protisovjetskih napadov, katerim so se odzvali nekateri ameriški informativni organi.

(Na sliki: Ameriški državni tajnik si je med svojim obiskom v Pekingu ogledal vrsto znamenitosti kitajskega glavnega mesta.)

RIM, 21. — Minister za mednarodne gospodarske zadeve Venezuele Guerrero je dopotoval danes zjutraj v Rim na dvodnevni obisk.

PO OCENI PRISTOJNIH KOMISIJ SLOVENSKE SKUPŠČINE

Sporazum med Italijo in SFRJ odpira možnost maksimalne zaščite manjšin

Pričakuje se, da bodo dogovori čimprej pravno veljavno uresničeni

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 21. — Komisija za narodnosti in komisija za mednarodne odnose skupščine SR Slovenije sta danes na skupni seji obravnavali najnovejši razvoj jugoslovansko-italijanskih odnosov, predvsem v okviru doseženih dogovorov med vlado SFRJ Jugoslavije in Republiko Italije o urejanju mejnih in drugih vprašanj in o sporazumu o poglavljanju vsestranskega sodelovanja med državama.

Komisiji sta v luči dogovorov obeh vlad obravnavali položaj italijanske narodnosti v SR Sloveniji in slovenske narodnostne skupnosti v Republikli Italiji ter obveznosti, ki izhajajo iz sporazumov za SFRJ Jugoslavijo in Republiklo Italijo. Po mnenju komisij predvidevajo doseženi sporazumi možnost maksimalne zaščite italijanske narodnosti v SFRJ Jugoslaviji in slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, na avtonomen način, pri čemer izhajajo iz ustavnih določil in zakonodaje obeh držav, načel ustanovne listine Organizacije združenih narodov ter ustreznih mednarodnih konvencij in določil pogodbe, ki vladi SFRJ Jugoslavije in Republikli Italije še posebej obvezuje zagotavljanje zaščito manjšinskih pravic, kot so bile določene v posebnem statutu, priloženem k londonski spomenici o soglasju.

Komisiji sta še posebej opozorili, da jamci ustava SR Slovenije (v skladu z določili ustave SFRJ o enakopravnosti narodov in narodnosti) italijanski narodnosti v Sloveniji (kot celoti kakor tudi njenim posameznim pripadnikom) vso isto zaščito, ki zagotavlja vsestranski in neoviran razvoj na vseh zanj življenjsko važnih področjih. Kot enakovreden subjekt se italijanska narodnost dejansko enakopravno in tvorno vključuje v graditev samoupravne socialistične družbe. Ob tem sta obe komisiji poudarili, da doseženi sporazumi pomenijo dodatno spodbudo za dosledno uresničevanje in izpolnjevanje določb ustave, zakonov in statutih dužbenopolitičnih skupnosti in organizacij, ki predstavljajo vsestransko garancijo, da bodo obveznosti iz sporazuma med Jugoslavijo in Italijo, ki se nanašajo na položaj in zaščito narodnosti in njenih pripadnikov, dosledno uresničene. Obe komisiji sta poudarili dolžno skrb matičnega naroda za zagotovitev dejanske enakopravnosti slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in izrazili upanje, da bo tudi ta skupnost v Italiji čimprej deležna vsebinske enakovredne narodne zaščite, kakor jo že zdaj zagotavlja ustava SFRJ in ustava SR Slovenije italijanski narodnosti v Jugoslaviji.

Komisiji sta prepričani, da nudi doseženi sporazumi možnosti in jamstva, da se bosta lahko obe narodnosti preko vse bolj odprte jugoslovansko-italijanske državne meje in ob vse bolj razvejanem obmejnem

sodelovanju še bolj povezovali s svojima matičnima narodoma, kar bo nedvomno prispevalo k ohranitvi njihovih kulturnih, jezikovnih in drugih narodnostnih izročil ter nadaljnemu nemotenemu razvoju.

Komisiji pričakuje, da bodo ti dogovori čimprej pravno veljavno uresničeni.

DRAGO KOSMRLJ

Dolanc v Mongoliji

ULAN BATOR, 21. — Delegacija Zveze komunistov Jugoslavije, ki jo vodi tajnik izvršnega komiteja Stane Dolanc, je dopotovala danes na obisk v ljudsko republiko Mongolijo. Prijateljski obisk jugoslovanske partijske delegacije v Mongoliji naj bi, kot pričakujejo, prispeval k nadaljnemu razvoju odnosov med partijama in državama. V današnjih prvih pogovorih partijskih delegacij so, kot poročata Tanjug, ugotovili, da so jugoslovanski in mongolski politični pogledi zelo sorodni. Poudarili so tudi, da so na podlagi dosedanjega sode-

lovanja stvarne možnosti za njegov načeljni vsestranski napredek. Tajnik centralnega komiteja mongolske ljudske revolucionarne stranke Demčigin Molomžanc, ki je na letališču v Ulan Batorju pozdravil jugoslovansko partijsko delegacijo, je nocoj v njeno čast priredil slovesno večerjo. V mongolsko glavno mesto je danes prispela tudi delegacija Zveze sindikatov Jugoslavije, ki jo vodi podpredsednik jugoslovanskih sindikatov Dušan Bogdanov. Dopotovali so tudi člani jugoslovanskega dela medvladne odbora za gospodarsko, znanstveno in tehnično sodelovanje na čelu s članom zveznega izvršnega sveta Ivom Kuštrakom.

BEograd, 21. — Namestnik zveznega tajnika za zunanje zadeve Lazar Mojsov je sprejel danes veleposlanika Republike Paname Virgilija Brandorfa, ki mu je izročil vabilo šefa revolucionarne vlade Paname brigadnega generala Omara Torrijosa Herere za predsednika republike Josipa Broza Tita, naj uradno obišče Panamo.

ŠPANSKEMU DIKTATORJU GROZI INFARKT

«Generalissimo» Franco v smrtni nevarnosti

Madridska vlada demantirala vesti o njegovi smrti

MADRID, 21. — Zdravstveno stanje španskega diktatorja Francisca Franca je čedalje bolj zaskrbljujoče. Ameriška radiotelevizijska družba ABC je celo prekinila svoje redne televizijske oddaje ter poročala, da so španske oblasti obvestile Bello hišo o smrti generala Franca. Vest pa je španska vlada nemudoma zanikala in objavila sporočilo, v katerem je rečeno, da je Franco sicer hudo bolan, saj mu grozi nevarnost infarkta kot posledica gripe, da pa je potek bolezni popolnoma normalen tudi upoštevajoč visoko starost španskega državnega glavarja. General Francisco Franco ima namreč 82 let.

Po vesteh iz španskih zdravniških krogov kaže, da je Franco zbolel v četrtek. Njegov zdravnik je ugotovil, da 82-letni diktator diha s težavo, zaradi česar so mu naslednjega dne naredili elektrokardiogram, po katerem je njegov zeta, znani kardiolog Villaverde, ugotovil, da Franco grozi infarkt. Istega dne je Franco prisostvoval prvi ministrskega sveta, ki pa je trajala le nekaj minut. Njegovo zdravstveno stanje je ostalo nato nespremenjeno

do ponedeljka, ko je zvečer imel novo srčno krizo, zaradi česar je dr. Villaverde prepovedal vse obiske. V teku današnjega dne se je Francoovo zdravstveno stanje poslabšalo, čeprav trdijo zdravniki, da je za

Španski diktator Franco

Predsednik vlade Zelenortskih otokov na obisku v Jugoslaviji

(Od našega dopisnika)

BEograd, 21. — Danes so začeli vladni pogovori, ki sta jih vodila predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijičević in premier Zelenortskih otokov Pedro Rigueuz Pires. Skupaj s sodelavci sta izbrno izmenjala mnenja predvsem o razvoju prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Republiko Zelenortski otoki. Posebno pozornost v pogovorih, ki se bodo še nadaljevali, so namenili meddržavnemu sodelovanju in medpartijskim odnosom med ZKJ in PAIGC. Z obeh strani so izrazili zadovoljstvo nad sedanjim obiskom Piresa in skušali prikazati čimbolj izbrpno podobo o nastajanju razvoju in mednarodni dejavnosti v otokih skupaj z ljudstvom Gvineje-Bissau vodilo skupni boj za osvoboditev in da se prvo obdobje tega skupnega boja končalo z vzpostavitvijo dveh neodvisnih držav, medtem ko si po volitvah ustanovljena skupščina in zakonodajna telesa zdaj prizadevajo za združenje Zelenortskih otokov z Gvinejo-Bissau.

Zelenortski otoki razvijajo sodelovanje z vsemi prijateljskimi državami. Na tem področju je premier Pires pokazal posebno zanimanje za jugoslovanske izkušnje v uresničevanju sistema delavskega samoupravljanja. V pogovorih z Bijičevićem je tudi naglasil, da njegova država računa na pomoč Združenih narodov in njihovih specializiranih agencij ter drugih mednarodnih organizacij, pri čemer so že dosegli prve rezultate.

V današnjih pogovorih so že obravnavali možnosti za razširitev sodelovanja in stikov med državama, konkretno pa bodo o podrobnostih tega sodelovanja razpravljali na srečanju Bijičevića in Piresa ter njunih sodelavcev, ki so predvidena v nadaljevanju Piresovega obiska v Jugoslaviji.

Predsednika vlad sta danes spregovala tudi o nekaterih mednarodnih vprašanjih. V zvezi z zunanjo politično dejavnostjo Jugoslavije in Zelenortskih otokov sta oba naglasila pomen nevtralske politike za mir in boljše mednarodne odnose. Poseben poudarek sta dala boju za odpravo ostankov kolonializma in rasne segregacije. Beseda je stekla tudi o položaju v Angoli. Izrazili so zaskrbljenost nad sedanjim razvojem tamkajšnjih razmer, zlasti nad poskusi vmešavanja ob znanju.

Predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijičević je svojemu gostu iz mlade afriške države Zelenortski otoki priredil opoldne slovesno kosilo, na katerem sta premiera izmenjala zdravici. Pedro Rodriguez Pires bo v Beogradu nadaljeval pogovore s svojim gostiteljem, obiskal pa bo tudi Split.

VLADO BARABAS

Seja vodstva PRI

RIM, 21. — Danes se je sestalo vodstvo PRI, kateremu je o političnem položaju poročal tajnik Biasini. Ob koncu seje so objavili dokument, v katerem republikanci zagotavljajo popolno podporo vladi ter pozitivno ocenjujejo dosedanje vladno akcijo. PRI med drugim ugotavlja, da je vlada v celoti uresničila emergentni program, kakršnega je orisal predsednik vlade ob predstavitvi v parlamentu, ter da je dosegla na številnih področjih pozitivne rezultate, kakršnih zaradi hude krize ni bilo mogoče pričakovati. Ob sestavi vlade so predvideli, da bo vlada nadaljevala svoje delovanje samo malo po volitvah 15. junija, vendar pa jo je stanje odnosov med strankami prisililo, da je nadaljevala z delom v pričakovani razčiščenosti v okviru sil, ki jo podpirajo. Vodstvo PRI je mnenja, da je vlada tudi v tej fazi opravila svojo dolžnost.

Dokument republikanskega vodstva trdi tudi, da je vlada uspešno vodila dialog s sindikati, na koncu pa polemizira s tistimi, ki dolžijo vlado imobilizma ter se izrekajo za vladno krizo, ne da bi znali predlagati alternativ. Vodstvo PRI je tudi sklenilo sklicati vsedržiavi svet stranke, ki bo zasedal v Rimu od 7. do 9. novembra.

Odložena seja upravnega sveta RAI-TV

RIM, 21. — Na zahtevo demokratskih svetovalcev je bila odložena seja upravnega sveta RAI-TV, ki bi morala biti danes in na kateri bi morali sprejeti konkretne ukrepe za začetek uveljavljanja reforme radiotelevizijske ustanove. Predstavniki PSI, KPI in PSDI v upravnem svetu RAI-TV so ocenili to pobudo demokratskih svetovalcev kot poskus, da bi zavirali in zavlačevali reformo te ustanove.

MOSKVA, 21. — Madžarski ministri predsednik György Lazar, član politbiroja madžarske partije, je prispel danes na uradni in prijateljski obisk v Moskvo, kamor ga je povabila sovjetska vlada. Tiškovna agencija TASS ne poroča o cilju njegovega potovanja.

Po zadnjih spopadih premirje v Bejrutu

BEJRUT, 21. — Po hudih spopadih, katerih prizorišče je bilo libanonsko glavno mesto ves včerajšnji dan, je noč v Bejrutu potekla dokaj mirno, čeprav je bilo še vedno slišati streljanje v nekaterih mestnih četrtih, še zlasti v vzhodnem delu mesta. V svojih jutranjih poročilih je bejrutski radio spet poročal prebivalce teh mestnih četrti, naj ne hodijo na ulice.

Nov izbruh nasilja, zaradi katerega se je napetost izredno povečala, je preprečil prizadevanja libanonskih oblasti, da bi normalizirale mestno življenje, ki je bilo zaradi večtedenskih spopadov skoraj popolnoma paralizirano. Trgovine in uradi, ki bi morali v ponedeljek ponovno delati, so ostali zaprti, prebivalci pa so se zapirli v svoje domove. Kriza je še zlasti prizadela dejavnost bank, saj je Bejrut že leta aktivno središče vsega finančnega življenja na Bližnjem vzhodu. Nekateri zahodne banke so začasno premestile svoje urade v Atene.

Spopadi so se nekoliko zaostrili v prvih jutranjih urah, ko so tri osebe umrle, 10 pa je bilo ranjenih zaradi eksplozije granate in minomet, ki je zadelo neko poslopje v mestni četrti Asraffijeh. Na cesti med Bejrutom in Tripolisom pa je pri cestnem bloku umrla še ena oseba, točnih podatkov o tem incidentu ni.

Desničarski dnevnik «Al Amal» poroča, da so prejšnjo noč odkrili in pravočasno nevtralizirali baterijo raket, ki so bile naperjene proti hiši falangističnega voditelja Pierre Gamyelja.

Libanonski parlament je danes 47 glasov potrdil za predsednika Kamala Al Asada. Od 64 prisotnih poslancev se jih je 16 vzdrgalo, eden pa je glasoval proti izvolitvi. Al Asad je predsednik parlamenta odkar je stopil na oblast predsednik Sulejman Frangie, leta 1970.

(Na sliki: Zakrnikani desničarski falangisti med spopadi, do katerih je prišlo v ponedeljek v Bejrutu.)

Tito sprejel Goldmana

BEograd, 21. — Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel danes v vili «Gorica» v Bugonju, kjer je na krajšem oddihu, predsednika svetovnega židovskega kongresa dr. Nauma Goldmana. Kot poročata Tanjug, so v daljšem in prisrčnem pogovoru obravnavali tudi nekatera mednarodna vprašanja. Pogovora sta se udeležila tudi generalni tajnik svetovnega židovskega kongresa Armand Kaplan in načelni politične uprave v zveznem tajnistvu za zunanje zadeve Laszlo Bala.

RAZGOVOR Z DIDAKTIČNIM RAVNATELJEM STANKOM ŠKRINJARJEM

Le v miljski občini še nimamo slovenskega otroškega vrtca

V nekaterih šolah potrebujejo nove prostore - V dolinski in miljski občini 9 slovenskih osnovnih šol, 1 srednja šola in 6 otroških vrtcev

Z novim šolskim letom so nastale nekatere spremembe tudi na didaktičnih ravnateljstvih. Tako je bil Oskar Bole imenovan za didaktičnega ravnatelja na Opčinah, Egidij Strnad je bil premeščen z didaktičnega ravnateljstva na Opčinah na ravnateljstvo pri Sv. Jakobu, Velimir Pavličić pa na didaktično ravnateljstvo pri Sv. Ivanu. Na svojem mestu sta ostala Miro Tavčar v Nabrežini, Stanko Škrinjar pa v Dolini. Pri tem je treba pomeniti, da Oskar Bole še naprej opravlja funkcijo šolskega nadzornika, seveda v okviru novih določb, ki precej omejujejo prejšnje pristojnosti šolskih nadzornikov.

Da bi podrobneje spoznali in opisali razmere šolstva na področju posameznih didaktičnih ravnateljstev, smo imeli te dni razgovor z didaktičnim ravnateljem v Dolini, pod katero spadajo slovenske šole v dolinski in miljski občini, in si-ker v Dolini, Boljuncu, Mačkoljah, Borštu, na Pesku ter celodnevna šola za Domjo - Ricmanje in celodnevna šola za Zavljje - Korosce. Na teh šolah je zaposlenih 34 učiteljev, Enorazredna šola je samo na Pesku, združene razrede pa imajo v Borštu, v Mačkoljah, v Zavljju in pri Koroscih, medtem ko se druge šole popolne. Otroške vrtce imajo v Dolini, Boljuncu, Mačkoljah, Borštu, Ricmanju in pri Domju ter spadajo vsi pod upravo ONA IRC in je v njih zaposlenih 6 otroških vrtnaric. V Dolini je tudi srednja šola, ki ra ne spada pod didaktično ravnateljstvo.

Didaktični ravnatelj Stanko Škrinjar pravi, da bi potrebovali še eno učno moč v Zavljah na celodnevni šoli, za popoldanski pouk. To pomanjkljivost krjje miljska občina, ki iz svojega proračuna plačuje eno učno moč.

Na celodnevni šoli pri Domju potrebujejo še dva učna prostora, še eno učilnico potrebujejo tudi v Zavljah za tamkajšnjo celodnevno šolo, v Boljuncu pa potrebujejo bolj u-estrezno učilnico za prvi razred, ki je zdaj v manjšem in tesnem prostoru.

«Kako je pa s telovadnicami?» «Pravo telovadnico imata le celodnevni šoli pri Domju in v Zavljah, zasili telovadnici pa sta v Ricmanju in na Pesku, ki pa sta vseka-kor premanjši. Vse druge šole so brez telovadnice, čeprav je telovad-ba obvezen predmet in zelo potreb-na in koristna za šolsko mladino.»

«Ali uvajate korektivno telovadbo na šolah?»

«Do sedaj samo v dolinski občini telovadnici, in to za vse šole na področju dolinske občine. Za to sk-rbi dolinska občinska uprava. Dolin-ska občinska uprava skrbi tudi za redni prevoz učencev v celodnevno šolo. Domjo - Ricmanje, za učence s Prebena in Mačkoli, miljska občina pa za otroke, ki obiskujejo celodnevno šolo Zavljje - Korosce.»

«Lani je bil govor o ustanovitvi slovenske šolske centra v miljski občini. Kako je s to pobudo?» «Do sedaj, kot mi je znano, ni še nič novega. Novo je le to, da so pred kratkim premeštili italijanski otroški vrtec od Koroscev v Čampore in prostor preuredili v jedilnico za obe celodnevni šoli (slovensko in italijansko).»

«Kako je pa z ustanovitvijo slovenskega otroškega vrtca v Zavljah, o čemer se je govorilo pred nekaj leti?»

«Za slovenski otroški vrtec v Zavljah je bilo tedaj prijavljenih 17 otrok. Vrtca bi prevzela ustanova

ni svet, za celotno področje pa i-mamo svet šolskega okolisa, ali kot mu pravimo, svet za področje didak-tičnega ravnateljstva. Seveda smo šele v začetni fazi, ugotavljam pa, da so na šolah, kjer so bila prej bolj aktivna združenja staršev, zdaj tudi medrazredni sveti zelo delav-ni, pogostejše se sestajajo ter ob-ravnavaajo vprašanja, ki nastajajo na šoli.»

V NEDELJO, 26. T.M. Srečanje bivših političnih zapornikov v Castelfrancu Emilia

Ob 30. obletnici osvoboditve skil-cuje dežela Emilia Romagna v Ca-stelfrancu Emilia vse politične zapor-nike, ki so bili obsojeni od poseb-nega fašističnega sodišča in zaprti v zaporu v Castelfrancu Emilia.

Srečanje bo v nedeljo, 26. t.m. Za podrobna pojasnila naj se pri-zadeži tovariši obrnejo na pokrajn-sk tajništvo združenja političnih pre-ganjancev ANPPA, Ul. Crispi 3, tel. 730-306.

ZA BOLJŠE DELOVNE POGOJE V KMETIJSTVU

Kmetijske zadruge iz naše dežele se bodo združile v širši konzorcij

A. Markovic o možnostih sodelovanja s sorodnimi orga-nizacijami v Sloveniji in Hrvaški - O programu kon-zorcija bodo sklepali na posebnem občnem zboru

V dvorani občinskega sveta v Rudi (v videmski pokrajini) je bil te dni pomemben posvet o vprašanih kmetijstvu; na posvetu, ki ga je organiziralo deželno združje kmetijskih združg, so obravna-vali predvsem vprašanja v zvezi s cenami kmetijskih pridelkov, vprašanja tako imenovanih smernic za razvoj kmetijskih dejavnosti, ki jih daje vodstvo Evropske gospodarske skupnosti, o deželnem načrtu za pozitivno kmetijstvo, o delovanju deželne ustanove za razvoj poljedel-stva in o delovanju kmetijskih za-drug v Furlaniji - Juljski krajini.

V daljšem uvodnem poročilu je predsednik deželnega združenja kmetijskih združg (ARCA) G. An-drian poudaril pomen sodelovanja med združenji na glede na specifično področje njihovega delovanja, in sicer ne le v deželnem, ampak tudi v širšem vsedravnem obsegu. V tej zvezi je predsednik Kmetijske zadruge iz Trsta Markovic omenil tudi možnosti sodelovanja med za-drugami v Furlaniji - Juljski krajini in v sorodnih organizacijah v sosednih republikah, zlasti v Slove-niji in Hrvaški. Predsednik za-druge, ki upravlja hlev v kraju Terzo pri Ogledu, Ballamint, je o-pozoril na koristno sodelovanje, ki se je v zadnjem času vzpostavilo med omenjeno zadruzo, združno or-ganizacijo CIAM v Modeni in no-voustanovljeno zadruzo Friulcarne v videmski pokrajini.

Ob zaključku daljše razprave, ki je veljala še številnim problemom skupnega interesa, je predsednik ARCA Andrian predlagal ustanovi-tve posebnega konzorcija kmetijskih združg iz Furlanje, z Goriškega,

O STVARI BODO RAZPRAVLJALI V OBČINSKEM SVETU

V kratkem se obeta tudi goriškim potrošnikom povišana cena za gospodinjsko rabo metana

V marsikaterem mestu v državi so občine o tem že sklepale - Goriška občina bo zgradila osem ljudskih stanovanj - 250 milijonov lir prispevka dežele za kritje višjih stroškov pri raznih gradnjah

Na seji goriškega občinskega od-bora, ki je bila v ponedeljek pod-predsedvom župana De Simona, so podrobno preučili vprašanje cen metana. O tem je poročal odbornik pri staršem, Odbornik Fantini je pred njem, zagotovil, da bodo raz-red odprli v nekaj dneh. Boda čas je šel mimo in s tem je prenehalo tudi potrpljenje staršev, da bi se čakali na izpolnjevanje obljub.

Kakor smo izvedeli iz pogovora z njimi, ima vsaka družina svoj problem, kar zadeva prevoz v šolo. Nekateri morajo celo zapustiti de-levno mesto, da bi se stvari nor-malizirale so stari pripravljeni s prostovoljnim delom usposobiti pro-stor za pouk, če občinska uprava zaradi kdove kakšnih razlogov tega ni sposobna hitro urediti.

umivalnik na hodniku, očistiti dvo-rišče in odprti vrata med osnovno šolo in županišče ter namestiti šolske klopi. Odbornik Fantini je staršem, ki so bili prejšnji teden pred njem, zagotovil, da bodo raz-red odprli v nekaj dneh. Boda čas je šel mimo in s tem je prenehalo tudi potrpljenje staršev, da bi se čakali na izpolnjevanje obljub.

Kakor smo izvedeli iz pogovora z njimi, ima vsaka družina svoj problem, kar zadeva prevoz v šolo. Nekateri morajo celo zapustiti de-levno mesto, da bi se stvari nor-malizirale so stari pripravljeni s prostovoljnim delom usposobiti pro-stor za pouk, če občinska uprava zaradi kdove kakšnih razlogov tega ni sposobna hitro urediti.

Sestanek glede tržiskih konzorcijev

V ponedeljek zvečer so se v dvo-rani Palazzetta Veneta sestali na-čelniki tržiske sekcije komunistične, socialistične, socialdemokratske, de-

Prednostna lestvica neučnega osebja

Na oglasni deski šolskega skrbniš-tva v Ulici Leopardi so te dni objavili prednostno lestvico neuč-nega osebja za osnovne, srednje in višje šole v goriški pokrajini za šol-sko leto 1975 - 76.

● Drevi ob 21. uri se bo v Verdie-jevem gledališču sklenila simfonična sezona, ki jo je priredila goriška občina ob sodelovanju z ustanovo za kulturne manifestacije EMAC, Gosta drevisnega večera sta orkester in zbor «Giuseppe Verdi» iz Trsta.

V OKVIRU PROSLAV 30-LETNICE SVOBODE

Obuditev spomina na dneve ko so Nemci požgali Branik

Na velikem zborovanju je Franc Šetine pozdravil zagotovila vidnih italijanskih predstavnikov o globalni zaščiti Slovencev

Prebivalci Branika so se v nede-ljo, v okviru proslav 30-letnice svo-bode, spomnili svojega oboroženega in zmagovitga boja proti okupator-ju ter ob tej priložnosti tudi krute-ka masčevanja Nemcev, ki so zara-di težkega poraza s partizani februa-rija 1944. Leto požgali 225 hiš v Bra-niku, odpeljali vse prebivalstvo v in-ternacijo, kjer jih je 39 umrlo, prav tako pa so se spomnili tudi 58 padlih borcev. Ta zavedna vas, ki je ime-la pred več kot 100 leti prvo čital-nico in kjer je osim let živl pes-niki Simon Gregorčič, se je z vso vsemno letila obnove, tako da je za-celila hude rane ter razvila vse svo-je ustvarjalne sile.

O medvojnih časih o fašističnem poniževanju človeka ter njegovem potiskanju v predgovodinsko razdo-žje je govoril Cvetko Vidmar. O-bje je bratsko pomoč prebivalcev Kobrida, ki so Brančanom nudili stredo, dokler niso obnovili svojih domov, ter poudaril odločno priprav-ljenost prebivalcev, da se bodo vno-borili proti fašizmu, katerega o-stanki še živijo ter se ob različnih priložnostih pojavljajo tudi v nepo-sredni sosesčini, na celovških in tr-žaških cestah.

Sekretar izvršnega komiteja CK ZKS Franc Šetine pa je najprej prik-lizkal večstoletni boj slovenskega ljudstva za svojo prostost, boj, ki stavljal toliko časa, dokler zadeva ne bo rešena. Potemtakem otrok ne bo v šoli tudi danes in vse dotlej ne, dokler prostor v župnišču ne bo urejen.

Starši so nam povedali, da je po-tebno razmeroma malo dela za ureditev prostora. Dovolj je postaviti

tizamskem boju. Ko je govornik o-menjal prizadevanja za utrjevanje samoupravne družbe, je dejal, da so v znanjem svetu na delu fašistič-ne sile, ki jim je ta družba trn v peti. Te sile niso aktivne samo v Čilu, ampak so dogodki pokazali, da obstajajo tudi v Italiji.

Ko je Franc Šetine nato omenil italijansko-jugoslovanski sporazum o meji, je dejal, da so bila z njim odstranjena žarišča, ki bi jih faši-isti in drugi nasprotniki napredka mogli izkoristiti za kaljenje miru ter napadane samoupravne Jugosla-vije. Šetine je nato nadaljeval rekoč da je na pogajanjih glavna skrb ve-ljala slovenski manjšini, zato slo-venska javnost pozdravlja izjave vid-nih italijanskih predstavnikov, ki zagotavljajo Slovincem globalno za-konsko zaščito.

Poleg skrb, ki jo matični narod posveča svojemu delu za mejo, pa je razvoj manjšine odvisen tudi od njene sposobnosti, da prispeva k takšni razporeditvi sil, ki bodo spre-menile družbene odnose ter jih po-stavile na naprednejšo raven. Ko je govoril o obveznostih jugoslovanske družbe do svojih narodnosti, je Franc Šetine omenil položaj italijanske skupnosti v Jugoslaviji in rekel: «Mi ne dajemo manjšini samo mož-nosti, da razvija svoje kulturne, je-zikovne in druge značilnosti, ampak ji dajemo veliko več; vključujemo jo v izgradnjo naše socialistične družbe.»

Aretirane mladeniče bo zaslišal državni pravdnik

Aretacija štirih mladih kadilcev hašiša, ki so jih agenti letedegega oddelka goriške kvesture zalotili pri «stariju» v petek zvečer, je bila predmet številnih komentarjev. Če-prav je časopisje objavilo le začet-nice imena in priimka štirih areti-rancev (agenti so na začasno svo-bodo izpustili le 17-letno dijakinjo) so nekateri občani v teh kratkicah prepoznali mladeniče, ki so se več-krat zbirali pri Ljudskem vrtu. Kljub temu, da je velika večina ljudi vedela, da skupina teh mla-deničev uživa mamila, jih je areta-cija vseeno presenetila.

Štirje mladeniči - gre za enega delavca in tri univerzitetne stude-nte - so sedaj na razpolago sodnim oblastem. Po vsej verjetnosti jih ne-že v teh dneh izprašal državni pravdnik, ki bo skušal izvedeti kaj in kako so dobili cigarete indijske konoplje. V Goriči razpečevanje ma-mil ni tako razširjeno kct v Trstu, zato je verjetno, da so mladeniči kupili mamila v tem mestu. Brez dvoma pa njihovo pričevanje ne bo privedlo do tistih ljudi, ki so si us-tvarili s prodajo mamil dobičko-nosno trgovino, ker običajno delu-jejo ti «trgovci» s posredovanjem tretjih oseb, ki mamila razdelju-jejo manjšim razpečevalcem.

Sinoči smo od goriške kvesture izvedeli za imena štirih aretiran-cev. Gre za 19-letnega Tula Daine-seja, 20-letnega Maria Rivaeva, 26-letnega Maurizia Sussija ter za 26-letnega Lucio Comellija.

Novogoriški upokojenci na zanimivih izletih

Novogoriški upokojenci so v ok-viru letošnjih proslav 30-letnice o-svoboditve obiskali pet krajev znah in narodnosvobodilnega boja. Žrtvam nacifašizma so se poklo-nili pod Ljubljeno, kjer je bilo zloglasno nacistično taborišče, ter pri

V ZVEZI Z NEREŠENIMI VPRAŠANJI

Interpelacija PSI županu o slovenskih šolah v Gorici

Svetovalci zahtevajo začetek globalne rešitve šolskega vprašanja

Svetovalci PSI v goriškem občin-skem svetu Waltritsch, Nanut, San-zin in Del Ben so poslali večraj goriškemu županu interpelacijo, s katero zahtevajo odgovor o ureditvi šolskega prostora za 1. razred o-snovne šole v Pevmji po stavki, ki je bila v ponedeljek. Istočasno z opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja vprašanja: 1. Kako namerava občinska uprava za pospešiti birokratski postopek za opozorilom župana na stavko, ki bi bilo šolski odbor napovedal v vseh slovenskih šolah na Goriškem za soboto, 25. oktobra, v znak protesta proti odgovornim oblastem, med ka-tere se prištevata tudi goriška občina, ki niso doslej poskrbele za rešitev vprašanja slovenskih šol, predeh porednih svetovalci zahtevajo od-socialistični svetovalci zahtevajo od-govor na naslednja

NOVA ŠOLSKA ZAKONODAJA IN SLOVENSKA ŠOLA

Pogledi na vprašanje ustanovitve šolskega okraja za slovensko šolo

Nobena novost ni, da so pooblaščenec odločili v šolo nekaj novega. Pooblaščenec odločil je, da ne moremo sprejeti in obravnavati kot že več let obljubljen šolski prenos, vendar jih moramo jemati kot prvi poskus, kako spremeniti državno šolo v šolo krajevnih skupnosti.

V pooblaščenih odlokih načelo svobodnega poučevanja, po katerem država ne sme uiti in država vzgoja ne more biti svobodna, čeprav ji smernice določa najbolj idealna vlada, prevladuje nad načelom absolutističnega vlad, ki se emblematično izraža v besedah cesarja Franca Jožefa profesorjem nekega ljubljanskega liceja: «Kdor je od mene odvisen, uči, kar jaz hočem».

Razvoj šolstva in njegova množičnost sta prisilila državnega zakonodajalca, da je 1962 leta izdal zakon št. 1859, ki ustanavlja enotno srednjo šolo, ki naj se do 1966 razširi na vse občine z več kot tri tisoč prebivalci in se naj ustanovi povsod, kjer je to potrebno. To dejstvo je v tolikšni meri povečalo tako geografsko kot številčno razsežnost obveznega šolstva, da je centralizirana šolska uprava v veliki meri odpovedala. To se je običajno v krizi pred 1968, ki je privedla do dijaškega oporečnega gibanja, ki je bilo posledica nezadovoljstva, ki je izhajalo iz dejstva, da zastarele šolske strukture niso bile več kos novim zahtevam. V tem okviru je bila družba prisiljena, iskati nove oblike. In te niso mogle mimo dejstva, da množično šolstvo zahteva vključitev koristnikov v upravo šole in s tem povezano decentralizacijo uprave ter ustanovitve voljenih kolegialnih organov, ki edini morejo jamčiti različnost interesov in ideologij kot odzra družbe. Nastanek tako razni svetovi, v katerih so zastopani koristniki šole, ki so hkrati upravitelji teh interesnih skupnosti.

V ta okvir se vključuje tudi naša, manjšinska šola.

Mislím, da ni človeka, ki bi postavil v dvom, da je italijanska šola s slovenskim učnim jezikom namenjena določeni vrsti koristnikov, za katere velja, da pripadajo slovenski jezikovni skupnosti. Menim, da ni potrebno nobeno dokazovanje, da v vse organe, ki naj upravljajo slovensko šolo, nujno spadajo le pripadniki tiste lokalne skupnosti, ki je koristnik te šole.

Ce bi kdo trdil, da mora priti v razredni, medrazredni, zavodski ali drugi svet nekdo, ki ni koristnik slovenske šole, ne le, da bi bila taka trditve v nasprotju z zakonskimi določbami, pač pa sem prepričan, da bi ga vsakdo, tudi najbolj preprost človek lahko zavrnil, da je skregan z zdravno pametjo. Ne vidim, kako je možno, da bi načelo, po katerem upravljajo šolo na vseh ravneh njeni koristniki in ki velja za vse italijanske šole, ne smelo veljati za šole s slovenskim učnim jezikom. Pomeni to, da se zavzemam za ustanovitve državnega ali drugega sveta za slovensko šolstvo?

Namen tega prispevka ni v tem, da bi spregovorili o načelu splošne in poslednje avtonomije slovenskega šolstva v Italiji, ki predstavlja edino zanesljivo jamstvo za nemoten razvoj in rast slovenske kulture. To načelo morajo nujno zagovarjati tudi pripadniki večinskega naroda, če zares želijo, da pride do tvornega stika in oplojevanja dveh kultur, ki se srečujejo v naši deželi. Ne vidim namreč kako lahko pride do začelne ga razvoja in rasti naše kulture ter do stika in oplojevanja med dvema kulturama, če naše kulturne ustanove hkrati v dolgovnih ter v neizpolnjenih obljubah in če se celo naši šoli odreka pravica, da svobodno zadira v tisti avtonomiji, katere ji sedanja šolska zakonodaja ne odreka, pač pa, nasprotno, celo dopušča, če znano prebrati med črkami zakona ter če bolj pozorno analiziramo pooblastilni zakon št. 477 — 1973 ter pooblastilni odlok DPR št. 416 — 1974.

Ta delna in po mojem mnenju v skladu z zakoni uresničljiva avtonomija se more uresničiti z ustanovitvijo avtonomnih šolskih okrajev (ali okrajev), ki naj vključujejo slovenske šole. Kakor vsi dobro vemo, je bil svoj čas govor o tem vprašanju med pripadniki slovenske manjšine različnih političnih nazorov in pojavili so se tudi zaskrbljeni glasovi, da bi se z ustanovitvijo slovenskega okraja manjšina zaprla v nekakšen geto. Ti zaskrbljeni glasovi so torej odklanjali to obliko avtonomije, ki se uresničuje v predvideni ustanovitvi okrajev in nam ponuja neko deželno komisijo in avtonomijo, o kateri ni v sedanjih zakonih niti sledu. V smislu starega reka nam svetujejo, da se naj danes odpovemo jajcu za negotovega globla jutri. Če je to stališče izrečeno v dobri veri, se mi zdi, da more biti le posledica površne analize in bi si zato dovolil zagovornikom tega stališča svetovati, naj vprašanje proučijo bolj pozorno.

Mnenja sem, da je treba takšno gledanje zavrniti in ga ožigosati kot škodljivo, kjerkoli bi se pojavilo. Če je namreč avtonomija slovenskega šolstva na stopnji okrajev zapiranje v geto, kako nam bodo ti zaskrbljeni prijatelji jutri dokazali, da ni tudi — danes sicer le obljubljena deželna komisija — zapiranje v geto? Ali nam ne bodo jutri osporavali tudi te oblike avtonomije? Ali ni zagovarjanje take teze, ki opušča borbo

za slovenski okraj, le odvracanje pozornosti od resničnega bistva? Če bi bil moj zadnji dvom utemeljen, bi ne šlo več za zgrešeno stališče, ki izhaja iz površne analize problema, pač pa za premeteno izigravanje.

Druge opomba proti zahtevi za ustanovitev slovenskega okraja se sklicuje na to, da je okraj pravzaprav nepomemben prazen zabojček, ki ga je vlada vrgla v roke šolnikom, staršem in dijakom, da bi se z njim igrčkali. Nekorišnost šolskega okraja njegovi kritiki vidijo v tem, da se njegove pristojnosti omejujejo na izdelavo predlogov in pobud in da nima odločilne vloge pri končnih sklepkih. Poglejmo, kaj italijanski strokovnjaki menijo v vlogi in važnosti šolskih okrajev:

V knjigi «Distretti scolastici e nuova amministrazione della scuola» na strani 12 in 13 Giuseppe Franco Ferrari in Alberto Rocella pišeta:

«Okraj je treba smatrati kot preločeno s prejšnjim stanjem v šolstvu...»

«Okraj, ki ni več le skupek šolskih ustanov, pač pa prizadevno središče šolskih spodbud in pospeševanja, postane nekaj, kar ni več v skladu z obstoječimi strukturami. V stvari se širi prepričanje, da okraj ne predstavlja le nove oblike za vedno isto šolo, pač pa sredstvo za uresničenje popolnoma obnovljene šole».

«Okraj ustreza dvema temeljnima zahtevama. Na eni strani ustreza potrebi, da dobi šola pravo mesto v organizaciji teritorialne ureditve, ki presega stopnjo slučajnosti, ki povzroča ali prevečlo razpršitev ali preveliko koncentracijo za to, da bodo lahko vsi enakopravno izkoriščali šolske usluge. Na drugi strani bi ustanovitev okraja morala omogočiti sodelovanje krajevnih skupnosti in drugih socialnih komponent, da upravljajo šolo tudi preko različnih administrativnih oblik».

Tristano Codignolo pa v svojem poročilu na zasedanju v Montecatini v dnevi od 24. do 26. januarja letos (socialistične perspektive za šolstvo) med drugim pravi: «... tem ciljem, ustanovitev okraja, ki jo imamo še vedno za najbolj značilno novost, ki jo uvajajo pooblaščenec odloki...»

Giovanni D'Asaro pa v «Scuola e cultura» št. 51/1974 pravi naslednje: «Okraj je docela nova institucija, ki jo v Italiji uvajajo pooblaščenec odloki. Je točka v organizacijski šolski strukturi, ki lahko doživi nadaljnji razvoj v smislu postopne razširitve in preureditve realnih možnosti odločanja...»

Ne gre tu zanemarjati avtorjev Ferrarija in A. Rocelle, ki po obširni analizi nalog in kompetenc, ki jih zakon pripisuje organom šolskega okraja, podpirata možnost, da v doboči čim bolj okraj postati stičišče med pristojnostmi države, dežele in krajevnih ustanov (tak predlog; glej sedmo poročilo o socialnem stanju v državi, ki ga je izdelal CENSIS za CNEL v «Quindicinale di note e commenti CENSIS», 1973 št. 192-193 stran 775) in poleg tega instrument za tako upravo šole, ki naj presega pristojnosti, ki jih določa veljavni zakon».

Navedeni razlogi in še drugi, katerih naštevanje bi nas predalec privelo, nas naravnost silijo, da soglasno in na vseh stopnjah oblasti zahtevamo ustanovitev slovenskega okraja. (Uporabljam ta izraz, čeprav morda ni najbolj posrečen.) Poleg trditve o getu se nasprotniki slovenskega okraja sklicujejo na načelo teritorialnosti okraja. Pravijo namreč, da dejstvo, da so slovenske šole prisotne v dveh pokrajinah, in da njihova teritorialna ločenost ne dopušča neke strnjene enotnosti in homogenosti v smislu teritorija. Dejstvo, da na področju, kjer so slovenske šole, nahajamo tudi italijanske, ne more preprečiti strjenosti slovenskih šol. Na ta argument, menim, ni težko odgovoriti. Homogenost okraja je v dejstvu, da bi v tak okraj spadale le šole s slovenskim učnim jezikom, katerih gravitacijsko središče predstavlja srednje šole. Vprašanje, ki se nam postavlja, je naslednje: Je mogoče zagovarjati z zakonom zahtevo po ustanovitvi slovenskega okraja?

Menim, da je to mogoče. Drugi odstavek člena 9 DPR 416-1974 dobesedno pravi: «Šolski okraj uresničuje demokratično udeležbo krajevnih skupnosti in socialnih sil pri življenju in upravi šole v oblikah in na način, ki jih predvidevajo naslednji členi.» «Deluje za okrepitev in razvoj šolskih in vzgojnih ustanov in s tem združuje dejavnosti ter za njihovo uveljavljanje, zato da uresniči v popolni meri pravico do študija (za koga?)» do kulture (kakšne?) in državljanske rasti (kakšnih državljanov?) krajevnih skupnosti in do boljšega «elovnja šolske službe (komu je namenjena slovenskega šolska služba?»).

Po mnenju priznanega pravnika (Pototschnig: «Il distretto scolastico nell'ordinamento giuridico costituzionale italiano») — v knjigi «Il distretto scolastico» — okraj predstavlja nov tip krajevnih organizacij, za katerega ne najdemo precedensa ali vzorov za primerjavo na drugih področjih italijanske upravne ureditve in ni niti v skladu z ostalo šolsko organizacijo.

Izhajajoč iz te ugotovitve Saverio De Simone in Michele Salazar v svoji knjigi «La nuova scuola italiana» I, del, v kome-

ntarju k členu 9 DPR 416-1974, prihajata do sklepa, da šolskega okraja ne smemo smatrati kot teritorialno enoto (esclusa per tutte tali ragioni, la natura di mere circoscrizioni territoriali) ali kot neko novo obliko krajevnih ustanov, pač pa gre šolski okraj uvrstiti v «genus» javnih ustanov v enaki meri, kot to velja za šole. Po mnenju teh dveh avtorjev gre torej zgolj za novo šolsko ustanovo, kot so šolske ustanove, ki so njegov sestavni del.

Mimo vseh prepričanj, ki jih lahko ima pripadnik manjšine, ki veruje v obstoj in razvoj skupnosti, kateri pripada, in mimo vsiljenih reakcij, ki ne najdejo nikjer ali le redkokdaj podporo v političnih forumih, trdim da je pravna podlaga za ustanovitev slovenskega okraja tako v pooblaščenem zakonu kot v pooblaščenem odloku št. 416-1974 (člena 7 in 19 zakona št. 477 z dne 30.7.1973 ter v členih 9 in 10 DPR 416-1974).

Poleg tega se kot pripadniki manjšine moramo sklicevati na vse tiste zakonske določbe in mednarodne akte, o katerih sta pred nedavnim govorila zunanja ministra Italije in Jugoslavije. Še svezje so nam v spominu besede, ki sta jih izrekli Rumor in Minic na razpravi o sporazumu za ureditev odprtih omejenih vprašanj. Ko sta se dotaknila vprašanja narodnih manjšin, sta izjavila, da mimo določil Posebnega statuta, priloženega

londonskemu sporazumu o soglasju, ki sicer nehalo veljati, sta obe strani zajamčili, manjšinam največjo možno zaščito «ki izhaja iz njihovih (obeh držav) ustav in iz njune notranje pravne ureditve in ki jo bo vsaka stran uresničevala samostojno ob upoštevanju tudi načel ustanovne listine OZN, splošne deklaracije o človekovih pravicah, konvencije o preprečevanju vsakršnih oblik plemenskega razlikovanja in splošnih paktov o pravih človeka». (Primorski čevnik, 2.10.1975).

Menim, da bi mi bralec zameril, če bi sedaj ravno vse člane, ki nas kot manjšino ščitijo, kot sem prepričan, da vsi vemo, da je več členov kot je zaščite. Ko govorimo o vprašanju manjšinske zaščite, se mi naravnost vsiljuje potreba, da citiram stališče, ki ga — še vedno v povezavi s šolskimi okraji — navajata G. Franco Ferrari in A. Rocella v knjigi «Distretti scolastici e nuova amministrazione della scuola». Na straneh 97 in 98 avtorja pišeta naslednje:

«Il criterio del «riferimento alle caratteristiche sociali, economiche e culturali della zona interessata» (glej črto b člena 10 DPR št. 416-1974) per la delimitazione delle aree distrettuali dovrebbe quindi essere interpretata più nel senso della eterogeneità che non dell'omogeneità, (kar je razumljivo, P. Pečenko

(Nadaljevanje na 6. strani)

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Kravosova grafika v «Corsii Stadion»

Po lankoletni razstavi, ki jo je priredil v Kopru, stopa sedaj Marjan Kravos prvič samostojno pred tržaško javnost in sicer z razstavo grafik v galeriji «Corsia Stadion». Predstavlja se še mlad a hkrati že zrel umetniški ustvarjalec, ki je pred nedavnim, dokončal svoje šolanje na ljubljanski likovni akademiji. Sicer pa nam je Kravos že znan in sicer od prvih sodelovanj na šolskih, nato pa na skupinskih razstavah ter na ex tempore slikarskih tekmovanjih, kjer je začel prejemati prva priznanja, ki so ga privedla na osmo deželno razstavo grafike v Trstu. Zato nas ni prav nič presenetilo, ko smo etos poleti videli dve njegovi jedkanici tudi že na 11. grafični razstavi v Ljubljani.

Vendar pa Marjan Kravos šele dokončuje dveletno specialko grafike, ki jo je začel pod vodstvom znanega Rika Debenjaka in jo vodi sedaj prof. Borčić, ki sodeluje na sedanjih razstavah slovenske grafike v Tržaški knjigarni. Rezultati ali bolje uspešnost te specialke, ki je Slovenecem dala že toliko odličnih grafikov, ki so poneli njen sloves širok po svetu, prav gotovo izstopa tudi v dovršenosti strokovne obdelave listov, ki nam jih sedaj Marjan Kravos prikazuje v galeriji «Corsia Stadion».

V uvodnem besedilu kataloga znani ljubljanski likovni kritik Aleksander Bassin pravilno ugotavlja, da Kravos v svojih grafikah skuša dati na določen način neko resničnost, ki ni le fraza,

pač pa nje težavno iskanje s pomočjo nenavadnih simbolov naše industrijske dobe, čunj in konzervnih skatel. Menimo pa, da z njimi umetnik posega globlje v samo bistvo naše dobe.

Ob prefinjeni skromnosti lepote široko zajete risbe in ob mirni vsačadnosti barvnih odtenkov bo tenkočuten opazovalec teh listov občutil še nekaj več. Opazil ali bolje občutil bo, kako iz njih ne-čisljivo opazarja opomin, da naj človek preneha z onesnaževanjem prirode, ki se v teh listih kaže kot gladka ravnina pod jasnim obzorjem, kamor n.p.r. iz konzervne skatle leze zavito ožeta krpa, podobna velikanskemu ostudnemu črvu.

Izhodiščno zamisel tačega, pačasi a temeljito uničujočega črva moremo videti v prav majhni tjeđanki, ki ga prikazuje umetnik v zebasto izrisani vijugasti obliki in je tu kot nekak ključ za razpolavljanje Kravosove simbolike v delih, ki jih je tokrat razstavil. Upoginob in gibljivost tekstila, ki se plapolajo v vetru zdi kot bi bil živa tvorba in je bil od zdavnaj najintimnejše povezan s človekovim življenjem. Marjana Kravosa ponekod navdihuje do tolikšne mere, da kar utripajoče zaživi v čudoviti prefinjenosti tkiva mrežastih površin v jedkanici «Šivo», vendar šiv, ki začinja popuščati, se trga, tako da nas obhaja občutek preoke nevarnosti.

MILKO BAMBIČ

ČEPRAV IMA MAKEDONIJA ZELO STARO ZGODOVINO

Šele II. zasedanje AVNOJ priznalo Makedoncem nacionalne pravice

Aleksander Veliki je deželo razširil, da se je raztezala na treh celinah

Ilindenska vstaja in kratka republika, toda velik dogodek - Vstaja v času NOB

Makedonija zavzema komaj desetino Jugoslavije, je pa v bistvu deželica, kakršnih je mnogo na našem starem kontinentu — z gorami in dolinami, s polji in gozdovi, z mesti in vasmi — in z ljudmi, ki jih je tok zgodovine kdovekdaj in zakaj zanesel prav sem.

Kot ment del znanstvenikov — arheologov, so bili antični Makedonci, podobni nekdanjim Ilirrom, več stoletij pred našim štetjem del civilizacije; ki do danes skrivajo še mnoge uganke, ki pa nam je vendarle zapustila bogate sledove v širokem kulturnem pasu, segajočem od nekdanje Mezopotamije, Grčije pre Jugoslavije do južne in srednje Rusije tja do evropskega severozahoda v Skandinavijo.

V teku zadnjih dveh tisočletij je Makedonija doživljala zgodovino, ki bi bila sicer močno podobna zgodovini drugih evropskih dežel, zlasti sredozemskih, toda prav zaradi ostro zaznamovanega strategičkega, kulturnega in splošno civilizacijskega križišča in zaradi nevarno dorežljive in slikovite narave, ki sta silila vsakogar, da

ga je skušal zadržati zase — je ta kosček Evrope pisal domalega do neverjetnosti dramatično in burno zgodovino.

V stoletjih pred našim štetjem je antična Makedonija prešla iz praskupnega družbenega reda v tako imenovano vojaško demokracijo. Po prehodu v razredno družbo je prišlo tudi do prve politične združitve pod Aleksandrom I. Car Arbelj je povečal in okreplil državo centralistično, zlasti z denarnimi in vojaškimi reformami. Filip Drugi je razširil državo in preč zmage nad Grci pri Heronejih 338 pred našim štetjem postal poglavar ene izmed najmočnejših balkanskih držav. Njegov naslednik Aleksander Veliki pa je Makedonijo razširil v državo, ki je segala na tri celine. Za njim je makedonsko kraljestvo začelo razpadati.

V 6. stoletju so se v Makedoniji pomešala slovanska plemena z avtohtonim prebivalstvom in od tu izhajajo današnji Makedonci. Niso se pa tedaj mogli razvijati v ustrezni državni ureditvi, ker je Bizanc v tej slovanski državi

nenhno videl potencialno nevarnost zase. Makedonci so se upirali 200 let, preden je Makedonija prišla pod Bizantinsko nadoblast.

Nasploh je odtlej zgodovina makedonskega ljudstva pravzaprav zgodovina uporop, proti tutuji zavojevalec in oblastnikom. V 10. stoletju, ko se je posebno okreplil fevdalizem, si sledilo v Makedoniji vstaja za vstajo z antifevdalno vsebino. To je čas tako imenovanega bogomilskega gibanja. Med najbolj uspešnimi je bila vstaja Samoilja leta 976, ki je do konca 10. stoletja osvobodil vso Makedonijo in jo organiziral kot državo Makedonskih Slovanov.

V okviru te države so bile tedaj še Tesalija, Epir, del Albanije, del severne Bolgarije, del Bosne, Duklja in Raška. Bizanc je Samoilja premagal v bitki na Belasici in Makedonija je nato padla iz suženjstva v suženjstvo: za Bizantinci so prišli Bolgari in Srbi, za njimi pa Turki, ki so ostali v Makedoniji pet stoletij.

Vsa ta stoletja se je makedonski narod skušal osvoboditi z velikimi in majhnimi vstajami. Makedonske matere nikoli niso odločile črnih rut, ker so nenehno žalovale za ubitimi sinovi, možmi in vnuki. Vrhunec v odporu proti tutuji oblasti je makedonsko ljudstvo zabeležilo v ilindenski vstaji, ki je organizirala makedonska revolucionarna organizacija leta 1903. Tedaj je bila v makedonskem gorskem mestecu Krusevo ustanovljena krusevska republika. «Trajala je malo časa, ugotavlja makedonski pisatelj in član predsedstva Makedonske socialistične republike Vlado Maleski, vendar dovolj dolgo, da je ta prva republika na Balkanu razglasila Evropi in svetu, da se poraja majhna evropska nacija, narod, ki mu je sekira odgovajno odsekavala vsako njeno odganjajočo vejo, a je znova in neumorno iskala zrak in sonce pod svojim nebom».

Toda tudi ta veliki upor še ni prinesel svobode Makedoniji in Makedonci so bili znova, kot tolikokrat prej, zdesetkani. Evropa pogosto pozablja, da je na njenem vzhodu obstajal močni otomanski imperij, ki so mu prav svobodoljubna prizadevanja nekaterih balkanskih narodov, med njimi makedonskega, kot živ je prepredovala večji in trajnejši vdor na evropsko celino. Otomanski imperij si je zasluženo Makedonijo izbral za središče, iz katerega je obvladoval posesti, ki jih je imel na vzhodu Evrope. V Makedoniji je skoncentriral okrutno oblast, mamutsko administracijo in velikanse vojaške sile. Otomanski imperij je bil dokončno premagan v balkanskih vojnah leta 1912, ki so se vodile na makedonskih tleh. Toda tudi po razpadu imperija za Makedonci ni bilo še konec tujih časov. Naslednje leto je bila Makedonija razdeljena med Srbijo, Bolgarijo in Grčijo, po prvi svetovni vojni pa je bila ta razdelitev Makedonije spet potrjena.

V drugi svetovni vojni so bili vsi deli Makedonije pod nemško-bolgarsko italijansko fašistično okupacijo. Hkrati z ostalimi jugoslovanskimi narodi se je tudi makedonski narod vzdignil v veliko narodnosvobodilno in revolucio-

narno vstajo. Začetek te vstaje praznuje Makedonija vsako leto na dan 11. oktobra v spomin na leto 1941, ko je partizanska enota iz Prilepa napadla bolgarsko policijsko postajo, zapere in pošto in ko so se partizanske enote iz Kumanova spopadle z bolgarskimi zasedbenimi enotami.

Drugo zasedanje Avnoja (Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije) je 29. novembra 1944 prvič v zgodovini makedonskemu ljudstvu razglasil pravico do nacionalne svobode in do ustanovitve lastnih državno - pravnih institucij. Malo prej, v avgustu leta 1944, pa je prvič zasedala ASSNOM (Antifašistična ljudska skupščina makedonske narodne osvoboditve) in tako zabeležila zgodovinski začetek novega razdobja, ki ga Socialistična republika Makedonija doživlja v okviru nove Jugoslavije.

Vančo Apostolski, član predsedstva CK ZK Makedonije je na kratko takole obeležil 30-letni razvoj Makedonije:

«Osebo sem prepričan, da je temelj za nadaljnji hitrejši razvoj Socialistične republike Makedonije v izredno širokem fondu drov, ki so dali velik prispevek za gospodarski razvoj te republike. V teh 30 letih smo formirali sistem šolstva od osnovne šole do univerze. Naj pomembni, da samo na skopski univerzi študira okoli 40.000 študentov. Danes razpolaga Makedonija že s 30.000 kadri z visokošolsko izobrazbo. «Kar zadeva gospodarski razvoj Makedonije — pa je Makedonija startala po osvoboditvi prav na začetku. Tu je bilo samo nekaj malega tobačne industrije in industrije čevlji.

«Zdaj je v teku razprava o dolgoročnem razvoju Makedonije. Prizadevamo si, da bi izkoristili predvsem naravna bogastva. Odprli bomo veliki rudnik bakra pri Radovišu, povečali bomo toplotno za cink in svinec, razširili bomo kemično industrijo. Kmalu bomo odprli več termocentral, ki bodo izkoriščale domače gorivo. Naše naravno okolje za poljedelstvo je tako, da omogoča maksimalni razvoj te gospodarske veje. Izvedli smo velikanske melioracije. V posameznih pokrajinah namakamo tudi do 30.000 hektarske površine. V prihodnje bomo povečali skrb tako za plasan kot za predelavo poljedelskih pridelkov».

M. F.

(Nadaljevanje sledi)

RADIO VIZIJA

SREDA, 22. OKTOBRA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

PRVI KANAL

- 12.30 Poljudna znanost
- 12.55 Človek in zemlja: Koralni svet
- 13.25 Vremenska slika
- 13.30 DNEVNIK in Danes v parlamentu
- 17.06 DNEVNIK
- 17.45 Program za mladino: Nevarnost v rudniku
- 18.10 LJUDJE IN KRAJI
- Quilici in Pinelli sta bila v zahodni Avstraliji in posnela tam oddajo o avstralskem avtohtonem prebivalstvu, ki počasi toda nezadržno izumira. Ljudje te celine, ki so konec 18. stoletja bili praktično edini prebivalci in gospodarji celine, so danes zreducirani le na nekaj plemen, ki se bolj skrivajo kot pa kažejo. Po nekaterih statističnih podatkih je avtohtonih ljudi v Avstraliji le kakih deset tisoč. Belopoliti človek pa, ki je prišel sem v začetku let kot kaznjencec, bilo je to 1788. leta, je danes gospodar dežele, saj šteje danes Avstralija 10 milijonov prebivalcev
- 18.35 Pazi nase — risani film
- 18.45 Poljudna znanost: Jazz v Italiji — 4. nadaljevanje
- Italijanske kronike, Kronike dela in ekonomije in Vremenska slika
- 20.00 DNEVNIK
- 20.40 Beseda, dejanje: MACHIAVELIZEM
- V današnji oddaji bomo pričeli s tretjo epizodo iz sodobne zgodovine. Prva bo epizoda, ki bo prikazala muenchenski sporazum, ko sta Mussolini in Hitler odklonili navzočnim delegatom Čekoslovaške, pa čeprav se je na tem zasedanju razpravljalo o razkosanju te evropske dežele. V drugi epizodi, ki bo daljša, bomo videli Lenina, ko se vrača iz izgnanstva v Rusijo. Bila je to vrnitev, ki jo lahko označimo kot začetek revolucije v Sovjetski zvezi. V tretji epizodi pa znanstvenik Fuchs pove, da on posreduje Sovjetom tajnost ameriške atomske bombe oziroma atomske znanosti. Kot je znano, je bil Fuchs britanski znanstvenik
- 21.55 Športna sredi — Kronike in komentari
- 22.45 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

- 18.45 Športni dnevnik
- 19.00 Dobri in hudobni — razprava o humorju
- 20.00 VECERNI KONCERT
- Godalni orkester konservatorija «A. Vivaldi» iz Alessandrije bo pod vodstvom Maria Ferrarisa izvajal Vivaldijeve skladbe
- 20.30 DNEVNIK
- 21.00 Trenutki iz italijanske kinematografije
- LA BATTAGLIA DI ALGERI
- V kotru leta 1957 so francoski padalci obkolili poslednjega voditelja alžirskih osvobodilne vojske. Hoteli so pogati v zrak njega in njegov dom. Bil je to napad francoskih okupacijskih sil proti alžirskemu odporniškem gibanju, ki se je že dolgo borilo za osvoboditev dežele. In v tem ko Ali La Pointe, vodja alžirskih rodoljubov čaka, ka, bo z njim, razmišlja o tem, kaj se je dogajalo z njim in njegovim ljudstvom v dolgem razdobju treh let, odkar so se Alžirci začeli boriti za svobodo

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- 8.10 10.00 TV ŠOLA
- 17.20 KLOVN FERDINAND V HOTELU
- Klovn Ferdinand je nekega dne obiskal hotel in to moderen hotel. In kot se takemu človeku spodobi, je napravil cel kup neumnosti, ki so povzročile veliko sivih las osebu. Pa tudi veliko smeha.
- Klovn Ferdinand je serija polurnih filmov, kjer glavni junak ne spregovori niti besede, a vzbuja veliko smeha
- 18.05 Mladi za mlade: OJ, TI MALO STARO MESTO
- Grožnjani, ki je ostal v prvih povojnih letih prazen, so se spet naselili ljudje, umetniki iz najrazličnejših krajev Jugoslavije. In to mestce živi v polnih mesecih izredno bogato kulturno življenje. Za vsakim vogalom se ti odpre umetniška galerija ali atelje, iz vseh okoli ti prihaja glasba. Mestce je namreč polno umetnikov, domačin, jugoslovanskih, pa tudi tujih, ki se srečujejo tu na raznih tečajih, seminarjih in koncertih
- 19.10 Barvna risanka
- 19.30 DNEVNIK
- 20.05 Film, tedna: CESTA
- Gre za star film, ki ga je Federico Fellini napravil pred obilni 20 leti in v katerem igrajo glavni vlogi Giulietta Masina in Anthony Quinn. Gre za film, ki je navdušil že toliko ljudi in si ga vsako rade še enkrat ogleda
- 21.35 Miniature: BRATA JANEZ IN JURIJ SUBIC
- Brata Subic sta doma iz Poljanske doline. Z njima se začelja tisto trpko poglavje o slovenskih umetnikih, ki so morali odhajati v svet zaradi šolanja, pa tudi zaradi kruha. Pota bratov Subicev sta se ločila že v mladih letih.
- 22.10 DNEVNIK
- 22.20 EVROPSKO PRVENSTVO V ODBOJKI
- KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA
- 17.00 Odbojka Beograd — evropsko prvenstvo
- 19.55 Otroški kotiček — risanke
- 20.15 DNEVNIK
- 20.30 MAKEDONSKI VEČER:
- RIBOLOV NA DOJRANSKEM JEZERU — POROKA

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila, 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Koncert; 18.50 Joe Venuti's Jazz Group; 19.10 Avtor in knjiga; 19.30 Pop in folk glasba; 20.00 Šport; 20.35 Simfonični koncert; 22.00 Filmska glasba in musicali

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 8.35 Operni zbori in baleti; 9.00 Folk glasba; 10.00 Z nami je; 10.10 Otroški kotiček; 10.35 Prisluhnimo jim; 12.00, 12.45 in 13.35 Glasba po željah; 14.

NOGOMET

EVROPSKI POKALI

TEKME OSMINE FINALA
BODO ZELO ZANIMIVE

Igrala bodo tudi italijanska in jugoslovanska moštva

Danes bodo spet na sporedu zanimiva nogometna srečanja, ki bodo pritegnila pozornost skoraj vseh evropskih držav. Na sporedu bosta namreč osmine finala v dveh največjih pokalnih prvenstvih, v pokalu UEFA pa bo šestnajstina finala.

Pokal prvakov
Turinski Juventus bo v ZRN igral proti Borussia, ki sodi med najmočnejše ekipe v tem pokalu. Zahodni Nemci so pred dvema tednoma gladko s 4:1 v prvenstvu odpravili tradicionalnega nasprotnika Bayern, ki med drugim uvršča tudi slavnega Beckenbauerja, v vratih pa ima vratarja leta Maierja. Borussia je torej izredno nevaren tekmelec. O tem se seveda zaveda tudi trener turinske enajsterice Parola, ki bo poleg tega moral igrati brez Causia, ki je izključen.

Juventus bo v tem tednu zelo zaposlen. V nedeljo so Zoff in tovariši zanesljivo premagali Fiorentino s 4:2, danes bodo igrali proti nemškemu prvaku, v nedeljo pa bo Juventusov blok zaposlen z reprezentančno v Varšavi.

Hajduk bo prvo tekmo igral doma proti nevarnemu belgijskemu moštvo Molenbeek, ki v glavnem uvr-

šča same veterane. V taboru Hajduka so prepričani, da bodo morali državni prvaki juristi v prvem srečanju na visoko zmago, kajti nasprotniki znajo biti na lastnem igrišču izredno nevarni. Hajduk je v nedeljo zmagal v gosteh proti Borcu (2:0). Spilčani so v zadovoljivi formi, to pa daje upati, da se bodo jugoslovanski prvaki uvrstili v četrtfinale tega prestižnega pokala.

Pokal pokalnih prvakov
Tako Italija kot Jugoslavija imata v osmini finala še svoja zastopnika. Fiorentina bo igrala proti skoraj neznani vzhodnonemški ekipi Sachsenring. Prvo srečanje bodo Mazzonevji nogometaši igrali doma in to bi lahko pomenilo tudi izločenje iz pokala.

Moč nasprotnika ni znana. Znano pa je, da je šport v NDR izredno razvit in predvsem strokovno preučen. Fiorentina pa v prvenstvu ni zadovoljila. Dosej je zbrala le eno točko in je na dnu lestvice.

Tudi Borac iz Banjaluke se bo spoprijel z »neugodnim« nasprotnikom. Anderlecht je od nekdaj pojem belgijskega nogometa. Danes bodo morali jugoslovanski nogometaši dati vse od sebe, da bi v gosteh pre-

senitili močnega nasprotnika in nato na lastnih tleh juristi na zmago.

Pokal UEFA
Lazio je že izkupil proti Barceloni z 0:3. Rimski nogometaši ne bodo drevi odigrali pokalne tekme s španskim klubom kot protest na fašistično nasilje v tej državi. Kaže pa, da bodo Wilson in ostali igrali v Španiji povratno tekmo.

Oba ostala italijanska zastopnika v tem pokalu pa bosta prvo tekmo igrala v gosteh. Milan bo nastopil v Šev. Irski proti ekipi Athlone Town, Roma pa se bo spoprijela s švedsko enajsterico Oesters.

Beograjska Crvena zvezda, ki je v soboto v prvenstveni tekmi visoko premagala Sarajevo s 5:1, pa bo pred težko izkušnjo. »Zvezda« bo namreč igrala proti močni nemški ekipi Hamburg, ki sodi med favorite za končno zmago v tem prvenstvu.

Kot zanimivost naj omenimo, da bodo štirje jugoslovanski trenerji danes zaposleni s tujimi klubi, in sicer Milan Miljanic (Real Madrid), Vujadin Bošković (ADO den Haag), Branko Stanković (Porto) in Zlatko Čajkovski (Köln).

Naraščajniki: Polet - Kontovel

NOGOMET

MLADINSKA PRVENSTVA

Prvi letošnji poraz Primorca
Ekipe Vesne in Primorja zmagali

V začetniški ligi Mladost sama na vrhu lestvice - Hud poraz Krasa med naraščajniki

MLADINCI

Primorec — CGS 1:2 (1:2)
PRIMOREC: Grgić, Milković, R. Kralj, M. Kralj, I. Kralj, V. Milković, Marko Kralj, Edvin Kralj, Stojković, D. Kralj, Malalan, 12. Kalc, 13. Kocjan.

CGS: Maschietto, Martin, Le Rose, Chini, Prtmayer, Coloni, Burba, Scabar, Abrami, Sartori, Siderini.

STRELICI: v 10. min. p.p. Abrami, v 19. min. Sartori, v 30. min. Stojković.

SODNIK. Gril.
V nedeljski tekmi je Primorec prvič v letošnjem prvenstvu moral prepušiti obe točki enajsterici CGS. Trebnska ekipa je tokrat zaigrala precej dobro, saj je skozi vso tekmo napadala, a v zaključnih akcijah ni imela prav nič sreče. Nasprotno pa so Tržačani že v začetku tekme zaposlili trebnske obrambe in so prav v teh začetnih minutah dvakrat zatresli domačo mrežo. Tržaška ekipa je v tej tekmi zaigrala precej živčno, da je moral sodnik kar sedemkrat pokazati ru-

meni kartonček in je celo enega igralca CGS izključil.

Tako je v uvodnih minutah Primorec začel napadati, a Tržačani so s protinapadom v 10. min. prešli v vodstvo s srednjim napadalcem Abramijem. Nekaj minut kasneje je Sartori podvojil rezultat. Od tega trenutka dalje se je igra začela odvijati samo na polovici igrišča, in to na polovici tržaške ekipe. V 30. min. pa je Stojković z lepim strelom neubranljivo premagal vratarja Tržčanov in s tem znižal rezultat.

V drugem delu igre se je spet ponavljala enaka igra kot v prvem polčasu. Primorec je stalno napadal, toda do gola ni prišlo in tako je trebnska ekipa morala prvič v mladinskem prvenstvu prepušiti nasprotniku obe točki.

Kralj - Cibic

Vesna — Rozzol 2:1 (1:1)
VESNA: Degraasi, Kovac, Slatič, Zucca II., Sosti, Svab, Guštin, Pipan, Russignan, Zucca I., Blagi.

ROZZOL: Grison, Lombardo, Coslovich, Valentino, Sella, Ligotti, Favaretto, Nelli, Sussi, Klobas, Chicco.

STRELICI: Klobas (Rozzol), Zucca I., Blagi (Vesna).

KOTI: 3:4.
GLEDALCEV: 80.

Z lepo organizirano igro v drugem polčasu so mladinci Vesne za služeno zmagali nad ekipo Rozzola in si pridobili na lestvici dve dragoceni točki tega borbenega prvenstva.

V prvem polčasu je Vesna stopila na igrišče z okrnjeno postavo in z medlo igro. Rozzol se je takoj organiziral v sredini igrišča in z lepimi akcijami nadlegoval negotovo obrambo. V prvih 15 min. se je izkazal vratar Degraasi, ki je večkrat branil nevarne strele napadalec Rozzola. Toda nič ni mogel v 25. min. polčasa, ko je Klobas z ostrim strelom povedel. Za zadetek je postopoma prebudil domačine, ki so se kmalu organizirali. V kratkem so najprej zadeli vratnik, nato pa je spretni Zucca izkoristil prosti strel in izenačil.

Drugi polčas je Vesna organizirana v sredini igrišča, dinamično in hitro napadala z odličnimi Rusignanom in Blagijem. Strel Rusignana je po lepi akciji zopet zadetil vratnik in vratar Grison je bil vedno zaposlen z ostrimi streli Zucca. V 20. min. je vendar Blagi uspešno streljal in povedel.

Tekma se je končala vedno z Vesno v napadu in z zadovoljstvom domačinov, ki so sledili z zanimanjem lepim akcijam do zadnje minute. Tokrat sta se izkazala Rusignan ter vratar Degraasi.

P. K.

Primorje — Domio 2:1 (1:1)
PRIMORJE: Versa, Terčič, Bezin, Zampa, Timeus, Cok, Albi, Kralj, Starec, Milčič, Batič.

Strelci za Primorje: v 33. min. Albi, v 70. min. Kralj.

Mladinska enajsterica Primorja je končno prišla do prve zmage v letošnjem prvenstvu. »Rdeče-rumeni« so povsem zaslužno odpravili razmeroma šibko enajsterico Domia. S prikazano igro Prosečanov smo lahko zadovoljni, saj je bil viden napredok glede na prejšnja srečanja. Razlika v golih bi lahko bila še večja, v korist Prosečanov, toda napadalec Primorja so bili zelo ne- točni.

Najprej so prišli v vodstvo gostje, zaradi negotovosti proseške obrambe. Tokrat je v vratih Prosečanov nastopil Versa, ki običajno igra vlogi prostega branilca in moramo reči, da se je ob več pri- ložnostih dobro izkazal. Pred koncem polčasa so domačini po dolgi poskusih bili uspešni s Albijem.

V nadaljevanju je Primorje skušalo podvojiti. Akcija je sledila akciji in končno je trud Prosečanov rodil zaželene sadove. Kralj je po lepi osrednji akciji dosegel gol prednosti. Gostje so skušali izenačiti s protinapadi, a obramba Primorja je bila tokrat vedno na mestu in je obdržala vodstvo do konca tekme.

H. V.

NARAŠČAJNIKI
San Michele — Mladost 4:0 (3:0)

SAN MICHELE: Veneziano, Gi- missa, Tognon, Marmile, Coprivce, Sobelli, Pedata, Fucile, Ferrari, Jaco- cono, Citro.

MLADOST: Laković, D. Gergolet, Kosčič, Frandolčić, Oretti, F. Gergolet, Peric, E. Gergolet, Bagon, Pas- son, Vizintin.

STRELICI: v p.p. v 10. min. Pe- data, v 17. in 24. min. Ferrari ter v 13. min. d.p. Pedata.

SODNIK: Trevisan iz Tržica.

Že v uvodnih minutah igre je bi- lo razvidno, da Tržačani računajo na celoten izkupicek. Začeli so na- padalno in takoj prišli do edre- vne obrambe. Prvič so Lahi povedli v 10. minuti s prostim strelom Pe-

rate. Ferrari pa je pred koncem prvega polčasa še dvakrat ugnal kraskega vratarja Lakovića. Potri Doberdobi niso bili dovolj prisebni, da bi izvedli kak nevaren na- pad, tako da je domača obramba imela lahko delo.

V drugem polčasu so Kraševci zaigrali nekoliko boljše, a sreča jim ni bila naklonjena.

F. G.

Triestina — Kras 8:0 (1:0)

KRAS: Kocjančič (Skupek), Maj- cen, D. Škabar, Legiša, Balzano, V. Purič, Stulle, Okretič, Bizjak (Bertolino), S. Škabar (Kalc), Lau- zana.

TRIESTINA: Pisani, Armone, Co- ciancig, Ferrara, Filipi, Varljen, Guglia, Scarel, Montenesi, Ferfo- glia, Lupidi.

STRELICI: v 3., 42. in 46. min. Scarel, v 35. in 45. min. Montene- si, v 37. in 52. min. Lupidi ter v 39. min. Ferfoglia.

Na majhnem openskem igrišču v Ul. Carsia je Kras v nedeljo doži- vel svoj četrti zaporedni poraz. To- krat je naše moštvo naletelo na močno Triestino, ki je prva na le- stvici, s polnim številom točk.

Igra se je skoraj ves čas odvi- jala na Krasovi polovici igrišča in vratar Kocjančič je imel polne ro- ke dela. Prvo priložnost za gol je imel v 1. min. Kras, ko je Okretič za las zgrešil vrata. Domači so dve min. kasneje povedli z golom Scare- la in po tem zadetku so nizali na- pad za napadom, toda njihovi stre- li so bili v glavnem netočni. Kras je imel tik pred koncem prvega dela igre še eno priložnost, toda Sergij Škabar je šibko streljal na- ravnost v vratarja.

V drugem polčasu so se igralci Triestine še bolj razgurali in so po- stali tudi bolj učinkoviti, tako da je moral Kocjančič približno vsake tre minute pobrati žogo iz svoje mreže.

To je bil najhujši poraz naraščaj- nikov Krasa na tem turnirju. Čaka jih še povratno kolo in ena zasto- la tekma proti moštvo Rojanejeja. Z igro, ki so jo do sedaj prikazali, pa imajo Krasovi fantje bolj malo upanja, da bi dosegli pozitivne re- zultate.

R. B.

ZAČETNIKI
San Canziano — Mladost 0:1 (0:1)

SAN CANZIANO: Braidia, Favet- to, Duri, Todon, Bonazza, Mainar- dis, Corzetto, Cristofoli, Marizza, S. Mainardis, Cioan.

MLADOST: Gergolet, Jarc, Deve- tak, Laković, Devetta, Černic, D. Lavrenčič (A. Lavrenčič), Gerin, Frandolčić, Kobal, Kadež.

STRELIC: total v 18. min. p. p.

SODNIK: Francescon iz Tržica.

V soboto so si varovanci trenerja Ferletiča že četrti zaporedoma za- gotovili celoten izkupicek in to jim omogoča, da s sedaj sami na vrhu lestvice začetniškega nogometnega prvenstva. Proti koncu prvega pol- časa se je po lepem prodoru kra- škich napadalec znašel Kobal sam pred nasprotnikovimi vrati in dose- gel zmagoviti zadetek. V drugem polčasu so Lahi hoteli izenačiti a jim ni uspelo, predvsem zaradi za- nesljivosti prostega branilca Lako- vića.

Z nedeljskim nastopom so mladi Doberdobi pokazali, da imajo re- sne možnosti za letošnje uvrstitev v le- tošnje prvenstvo. Če bo tako, bo- mo videli že prihodnjo soboto, ko jih čaka težko srečanje z najmo- čnejšim nasprotnikom prvenstva, e kipo iz Ronk.

F. G.

OBVESTILA

ZSSDI obvešča, da bo danes, 22. oktobra ob 20. uri v Kulturnem do- mu v Sovodnjah redna seja odbora.

SPDT vabi v soboto, 25. oktobra v Ul. Geppa 9/1 ob 16. uri na se- jem rabljene smučarske opreme.

SPDT vabi na takojšnji priredil pri- smučarski tečaj 75/76, ki se bo pri- čel s prvim snegom na Višar- drah in v Očvi vasi. Vadii bodo društveni vadije.

SPDT — smučarski odsek priredi v nedeljo, 26. oktobra ob 10.30 tek- movanje v slalomu na suhem za vse kategorije. Zbirališče ob 10. uri ob spomeniku padlim pod Ko- škojo.

SPDT vabi v soboto, 25. oktobra ob 18. uri na »Smučarski popo- dan«. Na sporedu bo predavanje trenerja Rasta Furlana o zimskem športu, ilustracija programa 75/76 za smučarje, zbiranje naročil za smuči (s popustom) — svetlobo bo sam trener, in projekcija filmov (izlet na Triglav in trening na Kr- vavcu).

KOŠARKA

V OBEH SKUPINAH

ODBOJKA

DANES ZAČETEK FINALNEGA KOLA EP

Danes na sporedu
šesto kolo A lige

Težka preizkušnja Tržčanov in Goričanov

Danes bo na sporedu 6. kolo prv- ih dveh italijanskih košarkarskih lig.

A-1 LIGA

Videmski Snaidero bo gostoval v Cantuju, kjer bo igral proti držav- nemu prvaku Forstu, ki je v nedeljo premagal bolonjski Sinudine z Mar- zoratijem v izredni formi (31 točk). Snaidero je v nedeljo v »Camerici« osvojil drugi par točk v tem prven- stvu. Danes pa res ne vidimo, ka- ko bi lahko Videmski zaustavili državnega prvaka.

Od ostalih tekem velja omeniti srečanje Sinudine — Mobiligrig. Bo- lonjčani so v tem prvem delu prven- stva imeli dokajšnjo mero smole. Zaradi incidentov med tekmo Sinu- dyne — Saporij dme je disciplinska komisija odzvela dve točki in tako so košarkarji iz Bolgne na pred- zadnjem mestu na lestvici z borima dvema točkama.

Pari današnjega 6. kola
Brill — Mobilquattro, Forst — Snaidero, Cinzano — Jolly, Brina — Saporij, Chinamartini — IBP Rim, Sinudine — Mobiligrig.

A-2 LIGA

Tržačane in Goričane čakata dan- es težki preizkušnji.

Goriška Patriarca bo sprejela v goste ekipo FAG iz Neaplja, v ka- teri nastopa Art Kenney, slavni cen- ter nekdanjega prav tako slavnega Simmenthala. Kenney nosi tudi za- sluge, da so Neapelčani doslej os- vojili tri prvenstvene zmage in da so pri vrhu lestvice.

Patriarca je v nedeljo osvojila dve pomembni točki v Brindisiju. Goričani so torej pokazali, da zna- jo značajno premostiti hujše krize. Danes pa bi lahko odpravili še FAG in bi v tem primeru znatno pobolj- šali svoj položaj na lestvici.

Pallacanestro Trieste pa bo v Me- strah igral proti ekipi Duco, ki je trenutno na vrhu lestvice (skupno s Canonom in Pintinoxom).

Tržačani so v nedeljo izgubili pro- ti Pintinoxu. Izgubili pa so pred- vsem proti črncu Yelvertonu, ki je bil skozi celo tekmo neresljiva u- ganka za domačine. Drevi pa imajo Marinijevi varovanci malo izgledov za zmago.

Naj omenimo, da v vrstah Duca igra tudi državni reprezentant Vil-

lalta, ki je po slabih nastopih na zadnjem EP v Beogradu spet v do- bri formi.

Pari današnjega 6. kola
Duco — Pallacanestro Trieste, Pa- triarca — FAG Neapelj (ob 20.00), Pintinox — Scavolini, Juve Caserta — Brindisi, Lazio Rim — Alco, Ausonia — Canon.

Drevi v Gorici
Patriarca-Fag

Po nedeljskem uspehu v Brindi- siju bo goriška Patriarca igrala drevi ob 20. uri pred domačim ob- činstvom s FAG iz Neaplja. Zmaga, ki so jo Salesovi varovanci izboje- vali na tujem, je vsem, igralcem in v vodstvu vili novih moči in dvi- gnila moralo mlajšim igralcem, ki so ostali precej razočarani po treh zaporednih porazih.

Drevisnje srečanje pa bo za Go- ričane trda preizkušnja, saj spada FAG med izredno izkušene ekipe, tako da se bodo morali domačini pošteno potruditi, če bodo hoteli zmagati.

Drevisnje srečanje pa bo za Go- ričane trda preizkušnja, saj spada FAG med izredno izkušene ekipe, tako da se bodo morali domačini pošteno potruditi, če bodo hoteli zmagati.

Patriarca je v nedeljo osvojila dve pomembni točki v Brindisiju. Goričani so torej pokazali, da zna- jo značajno premostiti hujše krize. Danes pa bi lahko odpravili še FAG in bi v tem primeru znatno pobolj- šali svoj položaj na lestvici.

Pallacanestro Trieste pa bo v Me- strah igral proti ekipi Duco, ki je trenutno na vrhu lestvice (skupno s Canonom in Pintinoxom).

Tržačani so v nedeljo izgubili pro- ti Pintinoxu. Izgubili pa so pred- vsem proti črncu Yelvertonu, ki je bil skozi celo tekmo neresljiva u- ganka za domačine. Drevi pa imajo Marinijevi varovanci malo izgledov za zmago.

Naj omenimo, da v vrstah Duca igra tudi državni reprezentant Vil-

V 2. AL je proseško Primorje na Proseku premagalo enajsterico Rosandre

V 2. AL je proseško Primorje na Proseku premagalo enajsterico Rosandre

Pri ženskah so favoritinje Sovjetinje
med moškimi pa Poljaki in moštvo SZ

Jugoslavija in Bolgarija sta (pri moških) letos novi članici »kluba finalistov«

BEOGRAD, 21. — Jutri se bosta v beograjski dvorani Pionir (moški) in v zemunski dvorani Pinki (žen- ski), nadaljevala zaključna turnirja 9. evropskega odbojarskega prven- stva v obeh konkurencah.

Štiri leta niso prinisela v ženski evropski odbojki nobenih sprememb, saj se bodo borile za vrstni red od 1. do 6. mesta prav iste reprezentan- ce: Sovjetska zveza, Češkoslova- ška, Poljska, Bolgarija, Madžarska in Vzhodna Nemčija. Tako Italiji in tudi Jugoslaviji veliki kakovostni skok ni uspel. Jugoslovanke so na Reki premagale samo zastopnice Za- hodne Nemčije, Madžarke in vzhod- ne Nemke pa so bile precej boljše.

Enaka usoda je doletela tudi ita- lijanske odbojkarice, saj so premaga- le samo Belgijo, s Češkoslovaško in Poljsko pa ni bilo mogoče doseči kaj več kot časten poraz. Poleg teh dveh držav bodo igrala v tolažilni skupini za vrstni red od 7. do 12. mesta še Belgija, Nizozemska, Zahodna Ne- mčija in Romunija.

V moški konkurenci je prišlo v štirih letih v samem evropskem vr- hu do dveh sprememb. Med finalisti nista to pot Madžarska in Vzhodna

Nemčija. Njuni mesti z zadnjega pr- venstva v Italiji sta prevzeli Jugo- slavija in Bolgarija. Uspeh teh dveh balkanskih držav pomeni tudi ma- šečevanje za preteklo prvenstvo, saj je Madžarska izločila Jugoslavijo, Vzh. Nemčija pa Bolgarijo. Ostali štirje finalisti so iste države, in si- cer: Češkoslovaška, Poljska, Sovjet- ska zveza in Romunija. Velike favo- ritinje za končno zmago na letoš- njem 9. evropskem prvenstvu so od- bojkarice Sovjetske zveze, v moški konkurenci pa imata enake možno- sti Poljska in Sovjetska zveza.

Včerajšnji izidi:

MOŠKI
Poljska - Jugoslavija 3:0
Italija - Madžarska 3:0

Končni vrstni red te skupine je bil naslednji: Poljska 6, Jugoslavija 4, Italija 2, Madžarska 0.

Subotica
Sovjetska zv. - Vzh. Nemčija 3:0
Bolgarija - Francija 3:0

Vrstni red: Sovjetska zveza 6, Bol- garija 4, Vzh. Nemčija 2, Francija 0. **Kraljevo**
Češkoslovaška - Nizozemska 3:0
Romunija - Belgija 3:0

MOŠKI
9.00 Madžarska - Francija
11.00 Belgija - Vzh. Nemčija
13.00 Italija - Nizozemska
17.00 Svečana otvoritev letošnjega prvenstva v dvorani Pionir

18.00 Romunija - Jugoslavija
20.00 Poljska - Sovjetska zveza
22.00 Češkoslovaška - Bolgarija
G. F.

Lestvica: Češkoslovaška 6, Romu- nija 4, Nizozemska 2 in Belgija 0.

ŽENSKKE

Reka
Madžarska - Jugoslavija 3:0
Vzh. Nemčija - Zah. Nemčija 3:0
Lestvica: Madžarska 6, Vzhodna Nemčija 4, Jugoslavija 2 in Zahodna Nemčija 0.

Negotin
Poljska - Italija 3:1
Češkoslovaška - Belgija 3:0
Lestvica: Češkoslovaška 6, Poljska 4, Italija 2, Belgija 0.

Banjaluca
Sovjetska zveza - Bolgarija 3:1
Romunija - Nizozemska 3:0
Lestvica: Sovjetska zveza 6, Bol- garija 4, Romunija 2, Nizozemska 0.

Jutrišnji spored tekem je nasled- nji:

ŽENSKKE
9.00 Romunija - Zah. Nemčija
10.30 Jugoslavija - Belgija
12.00 Nizozemska - Italija
17.00 Svečana otvoritev letošnjega prvenstva nato bosta igrali

18.00 Češkoslovaška - Madžarska
19.30 Poljska - Bolgarija
21.00 Sovjetska zv. - Vzh. Nemčija

SAH
V 1. SLOVENSKE LIGI
Poraz Primorcev

V drugem kolu 1. slovenske šahov- ske lige so bili doseženi naslednji re- zultati:

Borovnica - Kočevje 3,5:6,5
Novo mesto - Nanos Postojna 7:3
Svoboda Stožice - Solidarnost Kamnik 5:5

Iskra Ljubljana - Koper 7,5:2,5
Ribnica - Jesenice 2,5:7,5
Lesce - Borec Kranj 6,5:4,5

Primorska predstavnik Koper in Postojna sta gostovala v Ljubljani in Novem mestu, kjer sta doživela visok poraz proti favoriziranim do- mačinom.

ŠAH
V 1. SLOVENSKE LIGI
Poraz Primorcev

V drugem kolu 1. slovenske šahov- ske lige so bili doseženi naslednji re- zultati:

Borovnica - Kočevje 3,5:6,5
Novo mesto - Nanos Postojna 7:3

SPOR MED MAROKOM IN ŠPANIJO ZARADI ZAHODNE SAHARE

V teku priprave za «Zeleni pohod» ob pogajanjih s špansko vlado

V Maroku so baje že zbrali več kot pel milijona prostovoljcev za nameravani pohod - Minska polja: nevarnost za udeležence?

RABAT, 21. — Danes bi se moral o vprašanju Španske Sahare pogovarjati varnostni svet OZN. Na zahtevo maroškega predstavnika pa je svet obravnavo odložil. Zgleda, vsaj tako se je zvedelo v Madridu, da so v teku bilateralna pogajanja med špansko in maroško vlado.

Generalni tajnik «Moviment» José Soliz Ruiz je prišel s posebnim letalom v Rabat, kjer ga je sprejel kralj Hasan II. Španskega pooblaščenca sta poslala v Maroko španski ministri predsednik Carlos Arias Navarro ter ministri za zunanje zadeve Pedro Cortina Mauri. Nekaj ur prej se je maroški veleposlanik v Madridu vrnil v špansko glavno mesto po svojem kratkem obisku v Rabatu.

Po mnenju opazovalcev ima Solis glavno nalogo, da skuša prepričati v zadnjem trenutku, da bi kralj Hasan izvedel svoj nameravani «Zeleni pohod» v Špansko Sahara.

Kaj se bo zgodilo jutri, se še ne ve. Res pa je, da so priprave za nameravani pohod v polnem teku. Po najboljši optimističnih predvidevanjih so prijave za pohod presegle že večerajšega dne 524.000 prostovoljcev, medtem ko je poziv kralja Hasana II. zadeval le 350.000 ljudi, ki naj bi se udeležili pohoda. Na primer v Saenu, ki leži v gorovju Rif in ki ima za seboj že dolgo arabsko andaluzijsko zgodovino z nešteti bitkami in junastvi, se je javilo 4.454 prostovoljcev, kar pomeni eno četrtno vsega prebivalstva, vstevši starce in otroke. Agadir je prekosil Fez in Casablanca, saj je vpisal 66.580 prostovoljcev, kar je več kot polovica celotnega prebivalstva. Na vsaki železniški postaji v maroški kraljevini so razobešeni plakati z velikim redom posebnih prevozov, ki bodo odhajali vsaki dve uri. Odhodna mesta so Tanger, Rabat, Meknes, Fez, Ujda, Casablanca in Setaat.

Vsi vlaki bodo potovali v Marakeš, kamor bodo prispeli med 24. in 28. oktobrom. Številni politični predstavniki iz drugih držav so baje zaprosili, da bi se udeležili pohoda: Libanonski politični prvaki, semgalski in gvinejski študenti, ki živijo v Franciji, španski protifrancovski intelektualci in drugi.

Iz Alžirije je prišla medtem vest, ki čeprav posredno, pojasnjuje stališče alžirske vlade do maroškega «Zelenega pohoda». Glasnik alžirskega zunanjega ministrstva je davi objavil izjavo v kateri je rečeno, da vsako «restriktivno tolmačenje» poročila posebnega odposlanca OZN in mnenja, ki ga je podalo mednarodno sodišče v Haagu, «kakor tudi vsakršna pobuda, ki bi utegnila zavirati poslanstvo OZN, ne bi naletela na odobritev s strani Alžirije in še toliko manj na njeno podporo».

Glasnik je poudaril, da zaključki do katerih sta prišli posebno odposlanstvo OZN in haško sodišče, potrjujejo stališče, ki ga že deset let zavzemajo Organizacija afriške enotnosti, Arabska liga, nevrščene države ter generalna skupščina v zvezi z dekolonizacijo Sahare pod špansko oblastjo.

Glasnik je še dodal, da Alžirija

UTVARA

Po novem davčnem pravilniku bodo odslej morali v Kanadi izpolniti davčno prijavo tatovi, roparji, goljufi in izsiljevalci, ki bodo morali zapisati dohodek svojih protizakonitih dejavnosti v posebno okenico. Tako je sklenilo kanadsko davčno ministrstvo, ko je sodna oblast razsodila, da je vsak dohodek, zakonit ali ne, obremenljiv z davki.

Glasnik kanadskega davčnega ministrstva je s tem v zvezi pojasnil, da teoretično kriminalcu, ki bi razvil svoje protizakonite dohodke, se ni bati sodišča, saj je davčni uradnik vezan na profesionalno tajnost. Zelo realistično pa je tudi dodal, da je verjetno gola utvara misliti, da se bodo zločinci ravnali po navodilih davčnega ministrstva.

USTAVNO

PO ZADNJI PLATI

Ameriško vrhovno sodišče je včeraj potrdilo razsodbo nekega kazenskega sodišča, da nabiti navihane šolarja po zadnji plati vsekakor ni v nasprotju z duhom in črko ustave.

Vprašanje je sprožila mati nekega šolarja v Gibonsvillu (Severna Carolina), ki je tožila učitelja, češ da je brez dovoljenja našel na njenega sina. Vzgojitelj je namreč prepovedal otroku brati zgoz v razredu. Ker je bil deček gluh za vse opomine, se je učitelj odločil za korenito rešitev: šolarček je moral pred vsemi sošolci sleči hlače in nastavitv zadnjo plat težki učiteljevi roki.

Ameriško sodstvo je bilo mnenja, da tako ravnanje ni v nasprotju z ustavo, zlasti še, ker je učitelj spoštoval osnovna pravila «fair plays» in porednež ne kajkratj opomnil, preden je prešel k dejanju.

sprejema ne samo zaključke teh dveh visokih forumov, temveč izraza svojo zadovoljstvo zaradi objektivnosti, ki sta jo dokazala tako odposlanstvo OZN kot mednarodno sodišče ter s tem pripomogla k ustvarjanju jasnih predstav na podlagi katerih bo generalna skupščina lahko pravočasno prejela prepotrebne ukrepe za nadzorstvo in poosebitev procesa dekolonizacije v Sahari.

Iz Madrida sporočajo, da se španska sklicuje na OZN, kateri v tem trenutku pripada odgovornost zato kar se dogaja v Sahari. Po pisanju španskega lista «YA» ta odgovornost pripada posebno ZDA in Franciji (obe članici varnostnega sveta), ki imata pravico do veta in ki sta vezani na Maroko z vezmi, ki so sicer različne pomena: Francija zaradi svoje preteklosti kolonialne sile v Maroku, ZDA pa zaradi svojih nedavnih vojskajh pogodb. Obe ti dve državi sta po mnenju španskega lista dolžni, da prepričata Rabat, naj ukine pobudo, ki zaradi svoje lastne dinamike ter okoliščin utegne pripeljati samo do tragedije.

Do tragedije bi lahko prišlo, med drugim, ker sta Španija in baje tudi Maroko posejala mejno področje s številnimi minskimi polji.

Zanimiv je komentar, ki ga je podal znani španski diplomat in pisatelj Salvador De Madariaga, ki živi v Švici v izgnanstvu. Med drugim je De Madariaga izjavil, «da bi morala španska vlada končno pojasniti nekatere točke, ki zadevajo mednarodne gospodarske interese in ki se bijejo za Saharo. Predvsem pa bi morala pojasniti, komu pravzaprav v bistvu pripadajo ležišča fosfatov».

De Madariaga meni, da je možna politika sporazumevanja med Španijo in Marokom in «da sedanji spor ni nič drugega kot odsev spopadov interesov nekaterih mednarodnih finančnih skupin».

V ZVEZI Z AFERO SINDONA

Milanski sodnik Urbisci zaslišal Guida Carlia

Bivši ravnatelj italijanskega emisijskega zavoda je obtožen neizpolnjevanja svojih dolžnosti in lažnih sporočil

MILAN, 21. — Milanski sodnik dr. Ovilio Urbisci, ki vodi preiskavo o bankrotu poslovnika Micheleja Sindona, je danes zaslišal bivšega ravnatelja osrednje italijanske banke Guida Carlia, ki je v zvezi s propadom Sindonove banke «Privata italiana» obtožen neizpolnjevanja svojih dolžnosti in lažnih sporočil. Proti bivšemu ravnatelju emisijske italijanske banke so nastopili majhni delničarji Sindonove banke, ki trdijo, da jih je Carlis s svojim ravnanjem oskodoval.

Kot smo že poročali je milanski sodnik Urbisci že pred skoraj enim letom podpisal zaporni nalog za poslovnika Micheleja Sindona in za njegove glavne sodelavce ter ga obtožil bankrota in povtorbe računovodskih knjig. Sicilski bančnik, ki je pravčasno zaslužil nevarnost in pobegnil v tujino, je namreč s svojim bankrotom spravil v težave tudi «Banco di Roma», ki mu je posodil okrog 100 milijonov dolarjev, da se reši iz zagate. V afero, ki je eden največjih finančnih škandalov v povojni Italiji, so vpleteni vsi najvplivnejši državni finančni krogi, ki so nesmotno podprli Sindona in sprejeli kot jamstvo za posojilo obveznice brez vrednosti. Končni rezultat poskusa reševanja sicilskega bančnika je bil, da je zavodu «Banco di Roma» pedel v breme primanjkljaj okrog 100 milijard lir, sad držnih Sindonovih operacij na deviznem tržišču.

Carlis pa se mora vsekakor zagovarjati pred sodnikom zaradi prijave malih delničarjev banke «Privata italiana», ki trdijo, da jih je osrednja italijanska banka oskodovala. Ko sta se namreč Sindonovi banki «Uniones» in «Privata italiana» združili v «Privata italiana», naj bi poverjeni upravnik novega zavoda Giovanni Battista Fignon, ki je bil hkrati funkcionar banke «di Roma», namreč prikazal delničarjem položaj nove banke kot rožnat. Komaj mesec dni pozneje pa je zavod bankrotiral in delničarji trdijo, da so utrpeli znatne zgube zaradi optimističnega poročila poverjenega upravnika. Od tod prijava dr. Fignona in dr. Carlia sodišču zaradi neizpolnjevanja svojih dolžnosti in lažnih sporočil. Kot ravnatelj osrednje italijanske banke je namreč Carlis nadzoroval združevanje Sindonovih bank in poskus reševanja «Banco di Roma».

Zasliševanje je bilo zelo dolgo in je trajalo do pozno popoldne. V opoldanskem premoru je Carlis, ki je bil nasmejan in vidno zadovoljen, na kratko spregovoril s časnikarji, vendar ni hotel podati ničesar o zasliševanju, češ da ne sme kršiti tajnosti preiskovalnega postopka. Po nepotrjenih vesteh pa kaže vsekakor, da je bivši ravnatelj emisijskega zavoda pojasnil sodniku svoj položaj in svojo vlogo v zadevi Sindona.

Vzporedno s preiskavo o poslovanju sicilskega bančnika poteka tudi preiskava o stečaju milanske banke, ki ji je predsedoval dr. De Luca in v katerega naj bi bil vpleten tudi demokratski poslanec Aventino Frau, ki ga De Luca med drugim dolži tudi izsiljevanja. Snoči je javni tožilec Guido Viola zaslišal bivšega odvetnika poslanca Frauja Savoldija, ki je bil pred nedavnim aretiran pod obtožbo izsiljevanja. Savoldi naj bi zavrnil vsakršno obtožbo.

Dr. Viola bo v prihodnjih dneh formaliziral preiskavo, ki bo verjetno zaupana sodniku dr. Urbisciju, ki že vodi preiskavo o bankrotu Sindona. Po mnenju preiskovalcev bo zasliševanje De Luca pomembno tudi za

nju španskega lista dolžni, da prepričata Rabat, naj ukine pobudo, ki zaradi svoje lastne dinamike ter okoliščin utegne pripeljati samo do tragedije.

Do tragedije bi lahko prišlo, med drugim, ker sta Španija in baje tudi Maroko posejala mejno področje s številnimi minskimi polji.

Zanimiv je komentar, ki ga je podal znani španski diplomat in pisatelj Salvador De Madariaga, ki živi v Švici v izgnanstvu. Med drugim je De Madariaga izjavil, «da bi morala španska vlada končno pojasniti nekatere točke, ki zadevajo mednarodne gospodarske interese in ki se bijejo za Saharo. Predvsem pa bi morala pojasniti, komu pravzaprav v bistvu pripadajo ležišča fosfatov».

De Madariaga meni, da je možna politika sporazumevanja med Španijo in Marokom in «da sedanji spor ni nič drugega kot odsev spopadov interesov nekaterih mednarodnih finančnih skupin».

Ranjeno Anno Mario Pozzetto so nekaj minut pozneje že prepeljali v bolnišnico, kjer so jo zdravniki sprejeli s pridržano prognozo. Kroglja ji je prebila levo femo in ji poškodovala tudi oko. «Ubil mi je tudi otroka», je povedala zdravnikom in obenem pojasnila vzrok: dr. Pozzetto je bil živčno strit.

Prolog jutranje tragedije v stanovanju Pozzettovih je namreč žalostna zgodba zakoncev, ki sta v nekaj letih izgubila kar dva otroke. Po rojstvu malega Paola jima je drugi sin umrl dan po rojstvu, tretjega pa sta izgubila zaradi naravnega plava, ko je bila Anna Maria v 7. mesecu nosečnosti. Dr. Pozzetto, ki je bil skoraj bolesto navezan na sinova in ki si je želel še več otrok, ni prebolel teh dveh tragedij. Njegovi živci so vse bolj popuščali in kaže, da je krivil ženo za izgubo obeh otrok, češ da je bilo to posledica njene malomarnosti. To je zastrupilo odnose med zakoncem in njuna zveza je bila na robu propada. Ni je rešilo niti rojstvo Giulia, saj so medtem začeli popuščati tudi živci Anne Marie.

Vse kaže, da je ravno eden od toliko preprirov med zakoncem davi sprožil v dr. Pozzettu vzmet morilskega nagona.

BARCELONA, 21. — Štiristo zapornikov, ki so priprti v sodobnem zaporu v Barceloni, se je včeraj uprl. Oblasti so morale pozvati na pomoč policijske agente, da zadušijo upor. Upor je nastal, ker je v nedeljo umrl neki zapornik. Njegovi tovariši so pripisali smrt slabemu ravnanju zaporniškega osebja, oblasti pa trdijo, da je umrl zaradi infarkta.

«Crazy» Dave Knopp je včeraj v Chicagu preskočil ognjeni zid, da bi dokazal svoj pogum in atletske sposobnosti. Kot pove že sam vzdevek «Crazy», ki v angleščini pomeni tepček, fant verjetno ni povsem prisenben.

VPRAŠANJE «SKRIVNIH ZASTAV» KONČNO NA SODIŠČU

Trije genovski ladjarji formalno obtoženi zaradi brodoloma liberijske ladje «Seagull»

Preiskovalni sodnik dr. Cascini, ki jih dolži kaznivega brodoloma in umora, je predal vse akte sodišču v nadaljnji postopek

GENOVA, 21. — Genovski ladjarji Harry Levinson, Renato Calafati in Giuseppe Bregante, domnevni lastniki liberijske ladje «Seagull», ki se je februarja lani potopila v Sicilskem prelivu, se bodo morali zagovarjati pred sodiščem zaradi kaznivega brodoloma in umora. Tako je sklenil preiskovalni sodnik Franco Cascini, ki je zaključil preiskavo in izročil vse sodne akte sodišču v nadaljnji postopek.

Ce nas spomin ne vara, je to prvi primer, da morajo ladjarji, ki se skrivajo za liberijsko ali panamsko zastavo, pred sodišče zaradi brodoloma svoje ladje. Tako ladje, ki plujejo pod tako imenovanimi skrivnimi zastavami, so kot je pred nedavnim ugotovila mednarodna komisija, desettkrat nevarnejše od ostalih

ladij, zaradi česar so brodolomi vse pogostejši. Običajno gre za prave plavajoče ruševine brez vsakršnih varnostnih naprav in poleg vsega jih upravljajo številni nepopolne ter neizkušene posadke, ki nimajo nobenega sindikalnega varstva. Vse te pomanjkljivosti so prišle do izraza v poročilu izvedencev, ki jih je imenoval genovski sodnik, da s tehnične plati pojasni brodolom «Seagull». Izvedenci so v svojem dokumentu trdili, da je bila ladja dejansko plavajoča krsta brez ustreznih varnostnih naprav in z neizkušeno posadko in se je potopila med neurjem, ki bi mu morala vsaka normalno opremljena ladja zdrževati ladja biti kos. V brodolomu «Seagulla» je izgubilo življenje 30 mornarjev, v večini Nigerijci v Gancev. Na ladji sta

plula tudi dva italijanska mornarja in sicer strojni častnik Enrico Battini iz Genova ter radiotelegrafist Claudio Corrado iz Vidma in apolid Franje Junakovici.

Genovsko sodstvo je začelo preiskavo o brodolomu «Seagulla» na zahtevo Rajne Junakovic, ki je potrpežljivo zbrala dokaze o odgovornosti treh ladjarjev zaradi brodoloma. Med drugim je odkrila, da obtoženci niso takoj zahtevali pomoči za brodolomec, čeprav je kapitan nemudoma sporočil, da je v težavah zaradi neurja.

V svojih zaključkih dr. Casini ugotavlja, da so bili Levinson, Calafati in Bregante lastniki ladje, čeprav so se izdajali za zaupnike liberijske družbe, ki je bila figurativna lastnica «Saugulla». Sodnik nam na osnovi tehnične poročila iz

vedencev ugotavlja, da je bila posadka nepopolna in slabo izurjena, ladja pa stara «podrtja», ki bi lahko brodolomila ob najmanjšem neurju. «Obtoženci — poudarja nadalje sodnik — so dobro vedeli, da se igračkajo z usodo in so se zavedali, da je možnost brodoloma zelo velika. Prav zato so bili v stalnem stiku s «Seagullom». Kar ne moremo ugotoviti je, kaj se res menili, da se jim bo sreča znova nasmešila, ali pa da se imeljo v «proračunu» tudi možnost brodoloma.»

Kar zadeva ravnanje ladjarjev po nesreči, sodnik piše: «Očitno je, da so dali alarm prepozno in v tako nealarmistični obliki, da bi onemogočili preiskovalcem, da ugotovijo, kaj se dejansko skriva za brodolom njihove ladje.»

TRAGEDIJA BLAZNOSTI V BOLOGNI

Univerzitetni profesor ubil sina in si vzel življenje

Profesor, 38-letni Franco Pozzetto, je hudo ranil ženo, starejši sin pa se je rešil z begom

BOLOGNA, 21. — Tragedija blaznosti davi v Bologni: univerzitetni profesor je ubil 9-mesečnega sina, hudo ranil ženo in si vzel življenje. Vse kaže, da je morilec in samomorilec ravnal v trenutku obsedenosti, saj je bil živčno bolan in bi moral prav danes popoldne na pregled k psihiatru.

Prizorišče tragedije je bilo stanovanje Franca Pozzettija, 38-letnega docenta na fakulteti za agronomijo v Bologni. Preden se je odpravil v službo, je nepričakovano pograbil svojo avtomatsko lovsko puško in streljal proti ženi, ki je še ležala v postelji. Nato se je napotil v kuhinjo, kjer je v zibelki spal 9-mesečni Giulio, in ga ustrelil in končno naperil orožje proti sebi in si vzel življenje. Priča strahoviti družinski tragediji je bil 8-letni sin Pozzettovih Paolo, ki se je zbudil ob streljanju in ki je stekel k sosedom po pomoč. «Mama je zblaznela in oče jo je ustrelil», je povedal moškemu, ki ga je srečal na stopnišču.

Ranjeno Anno Mario Pozzetto so nekaj minut pozneje že prepeljali v bolnišnico, kjer so jo zdravniki sprejeli s pridržano prognozo. Kroglja ji je prebila levo femo in ji poškodovala tudi oko. «Ubil mi je tudi otroka», je povedala zdravnikom in obenem pojasnila vzrok: dr. Pozzetto je bil živčno strit.

Prolog jutranje tragedije v stanovanju Pozzettovih je namreč žalostna zgodba zakoncev, ki sta v nekaj letih izgubila kar dva otroke. Po rojstvu malega Paola jima je drugi sin umrl dan po rojstvu, tretjega pa sta izgubila zaradi naravnega plava, ko je bila Anna Maria v 7. mesecu nosečnosti. Dr. Pozzetto, ki je bil skoraj bolesto navezan na sinova in ki si je želel še več otrok, ni prebolel teh dveh tragedij. Njegovi živci so vse bolj popuščali in kaže, da je krivil ženo za izgubo obeh otrok, češ da je bilo to posledica njene malomarnosti. To je zastrupilo odnose med zakoncem in njuna zveza je bila na robu propada. Ni je rešilo niti rojstvo Giulia, saj so medtem začeli popuščati tudi živci Anne Marie.

Vse kaže, da je ravno eden od toliko preprirov med zakoncem davi sprožil v dr. Pozzettu vzmet morilskega nagona.

Sestanek pri Costi Gomesu

LIZBONA, 21. — Portugalski predsednik Costa Gomes se je danes popoldne sestel s tajnikoma komunistične in socialistične stranke Cunhalom in Soaresom. Na sestanku sta bila navzoča tudi dva predstavnika revolucionarskega sveta poveljnik Contreiras (naprednjak) in kapetan Lourenco (zmerna smer).

Zelo verjetno so na sestanku obravnavali sedanji politični položaj na Portugalskem posebno v zvezi z obiskom predsednika Coste Gomesa v Rimu in Beogradu.

POGAJANJA MED OBLASTMI IN UGRABITELJI V MONASTEVERINU (EIRE)

Obkoljena hiša, kjer se skrivata ugrabitelja z industrijcem Herremo

Po 19 dneh se je posrečilo irski policiji ugotoviti kraj, kjer se skriva pripadnik IRA Gallagher - žarometi osvetljujejo stavbo

DUBLIN, 21. — Več kot 220 policijskih agentov je že v zgodnjih jutranjih urah obkolilo poslopje, kjer ugrabitelji zadržujejo priprtega holandskega industrijca Thiedea Herremo. Policisti so prišli do pritličja ter se čez stopnišče pogovarjali z dvema ugrabiteljema, ki sta v prvem nadstropju. Industrijec Herremo je še živ.

Holandski industrijec je ravnatelj podjetja «Ferranka», ki je podružnica holandske multinacionalne družbe AZKO. Podjetje se ukvarja z izdelavo in predelavo jekla. Njegova podružnica v Limericku (Južna Irska - Eire) zaposluje okoli 1200 delavcev.

Herremo so ugrabili 3. oktobra letos. Policija je kmalu ugotovila, kdo so ugrabitelji, čeprav ni vedela, kaj se nahajajo s svojo žrtvijo. Sedaj se ve z gotovostjo, da je ugrabitelj izvedel 28-letni Eddie Gallagher, ki je eden od 19 zapornikov, ki so zbežali iz zapora Portaloise v avgustu lani. Prav on je baje v prvem nadstropju hiše v rezidenčni četvi St. Evans park v mestu Monasteriverinu, kakih 35 km od Dublina. Z njim je tudi 19-letna Maria Coyle, ki jo je angleška policija iskala v Angliji zaradi raznih bombnih atentatov organizacije IRA.

Gallagherjeva osebnost je precej čudna. Bil je zaprt zaradi svojega delovanja v vrstah IRA, toda po svojem begu iz zapora je baje izvedel več ropov ter si prisvojil del plana, namesto, da bi ga izročil organizaciji. Zato ga je IRA obsodila na smrt.

Gallagher je takoj po ugrabitvi holandskega industrijca zahteval, naj irske oblasti izpustijo iz zapora v Portaloise dva znana irska bojovnika Kevina Mallona in Jima Hylanda. Nadalje naj bi osvobodili tudi Rose Duagdale, znano borko organizacije IRA, ki je v zaporu porodila baje sina, ki ga pripisujejo prav Gallagherju.

Irske oblasti so zavrnile vsakršna pogajanja z ugrabitelji. Poskušale pa so doseči od dveh zapornikov v Portaloise izjavi s katerima bi obsodila pobudo ugrabiteljev. Mallon in Hyland pa sta odbila to zahtevo. Irska vlada pa ni odnehal, temveč je nadaljevala preiskavo. Kmalu je prišla na sled Gallagherju. Zадnje podatke pa so policijske oblasti dobile od dveh moških, ki so jih ustavili v kraju Tullmore, kakih 40 km od Monasteriverina. Moška sta se peljala z avtom s katerim, tako domnevajo, je bil ugrabljen holandski industrijec. Po zaslišanju aretirancev je policija zvedela, kje se skrivajo ugrabitelji.

Ko so policisti prišli davi do hi-

še, kjer se skrivata Gallagher in Maria Coyle z ugrabljenecem, je prišlo baje do streljanja. Policija je izjavila, da ni bil nihče ranjen. Takoj nato so se začela dolgotrajna pogajanja, ki trajajo še vedno. Številni žarometi osvetljujejo hišo, za kordoni policije pa se drenjajo desetine časnikarjev in fotoreporterjev.

Atentat na svetovaleca KD

RIVOLI (Torino), 21. — Neznanci so lažje ranili v nogo Enrica Boffo, načelnika demokristjanske skupine v občinskem svetu mesta Rivoli. Napad so domnevni pripadniki «rdečih brigad» (na kraju napada so pustili listek s tem nazivom) izvedli zvečer pred Boffovim stanovanjem.

Boffa je med drugim tudi načelnik personalnega oddelka tovarne «Singer» v Leinyju, ki je v rokah ameriškega kapitala. Lastniki so sklenili zapreti tovarno, ki zaposluje več kot 2.000 delavcev, tekem letošnjega leta.

Demonstracija šoferjev na brennerskem bloku

BOCEN, 21. — Tudi danes so šoferji tovornjakov nadaljevali s protestno manifestacijo pred obmejnimi prehodom pri Brennerju. Šoferji, ki zahtevajo hitrejšo carske preglede, so s svojimi tovornjaki onesposobili obmejni promet. Po cesti in avtocesti za Brenner pa se vije dolga kača tovornjakov, ki znatno otežkuje promet.

RIM, 21. — Turinski sodnik Luciano Violante je danes zaslišal v Rimu bivšega načelnika obveščevalne službe SID gen. Micelija v zvezi s tako imenovanim «belim golpejem» bivšega veleposlanika Edgarda Sogna.

Šolski okraj

(Nadaljevanje s 4. strani)

če pomislimo, da zakonodajalec noče, da bi nastali bogati in revni okraji) salve talne eccezioni: il criterio della tutela delle minoranze etniche e linguistiche ad esempio dovrebbe prevalere su quello dell'eterogeneità socio-culturale del distretto, ove si con cordi nel riconoscere ad esso valore preminente».

Navedel sem v originalu, da ne bi pri prevajanju kvaril smisla in vsebine.

Ob tej ugotovitvi se mi vsiljuje vprašanje: Če zaščita manjšine, ki jo predvideva italijanska ustava — ne da bi tu navajal še ostale listine konvencije in deklaracije — ni «premenljiva» nad tisto Prokrustovo posteljo, ki je okraj v mislih tistih, ki imajo okraj za «teritorialno enoto» (načelo, ki smo ga videli, ni sprejemljivo za Saverija De Simoneja) ali n' vsako filozofiranje o pravi in o zaščiti le prazna marnja?

Upam, da se tega zavedajo vsi, ki lahko pomagajo slovenski šoli, da se dokopljajo do tiste oblike avtonomije, ki danes temelji na zakonih in je torej možna, zato da bo jutri lahko to avtonomijo še razširila v dobrobit slovenske kulture in kulturnega sodelovanja in oplajanja kultur dveh tu živčih narodov.

Med obiskom v Kaliforniji sta sovjetska vesoljca Aleksej Leonov (na skrajni levi) in Valerij Kubasov (na skrajni desni) skupno z ameriški kolegi pokazala, kako so med skupnim poletom apollo-sojuz preleteli severnoameriško celino.

Zaključki univerzitetnih profesorjev

PINELLI SI NI VZEL ŽIVLJENJA

MILAN, 21. — V okviru preiskave o smrti anarhista Pina Pinellija, železnarja, ki je 15. decembra 1969 «padel» z okna v IV. nadstropju milanske kvature, je skupina izvedencev poslala danes preiskovalnemu sodniku D'Ambrosio spomenico, v kateri odločno pobija tezo, da si je železnikar vzel življenje.

Kot je znano je Giuseppe Pinelli umrl tri dni po pokolu v Knečki banki na Trgu Fontana, medtem ko so ga zasliševali na kvaturi. Prva preiskava, o pomanjkljivosti katere smo že večkrat obširno pisali, se je zaključila z oprostitvijo osumnjenih policijskih funkcionarjev. Pinellijeva vdova pa je vložila priziv in hkrati prijavila vse policiste, ki so prisostvovali zasliševanju Pinellija, namernega umora. Ta druga preiskava se vleče že nekaj let, ker je bil preiskovalni sodnik D'Ambrosio obremenjen tudi s preiskavo o pokolu na Trgu Fontana, dokazala pa je vsekakor, kako površen in enostranski je bil prvi sodni postopek. Kljub temu pa je javni tožilec v svojih zaključkih povsem osvojil uradno tezo o samomoru.

V dokumentu, ki ga so univerzitetni profesorji izročili dr. D'Ambrosio, pobijajo tezo o samomoru in na osnovi meritev ter znanstvenih poskusov dokazujejo, da je najbrž kdo porinil Pinellija, da je padel. Omeniti gre tudi, da omenjeni izvedenci niso prizadela stranka v procesu pač na nastopajo avtonomno in na lastno pest.

Predsednikova kretnja

RIM, 21. — Skupina radikalcev je danes popoldne protestirala pred palačo Kvirinala, sedežem predsedstva republike, proti ravnanju predsednika Leoneja v Pizi, kjer je državni poglavar z nespošljivo kretnjo (pokazal je rogovce) odgovoril na protestno demonstracijo skupinice študentov.

Med manifestacijo radikalcev so delili vsem mimoidočim letak, v katerem radikalna stranka poudarja, da «se vsakdo lahko zmoti, tudi predsednik republike. Dolžnost vseh pa je vsekakor takoj popraviti svojo zmotno in se oporiti za žalitev. To bi bil hkrati tudi dokaz politične moči državnih oblasti, ki bi pripomogel k okretnosti demokratične državne ureditve».